

Zuhun tati

METODİK VƏSOİT

DADAŞ ƏLİYEV

Be **3**-imin sınıflıon ümumi təhsil müəssisəhon

ZUHUN TATI

Metodik vəsoit

© Voza Səhmdor Cəmiyyət "Şərq-Qərb"

Bu nəşrlə bağlı irad və təkliflərinizi
info@eastwest.az və derslik@edu.gov.az
elektron ünvanlarına göndərməyiniz xahiş olunur.
Əməkdaşlığınız üçün əvvəlcədən təşəkkür edirik!

ŞƏRQ-QƏRB

MÜNDƏRİCOT

Müqəddimə	4
Ve kitob kıləm kor soxtan lozımı?	8
Struktur dərş kitobi.....	12
Qiymətdoran	16
Standarthon məzmun	20
Standarthon məzmuna şərhi	21
Nümune solinə plan.....	29
Təlimə təşkilirə forma və üsulhoni.....	31

I fəsil. Oileman

1. İn manum	35
2. Oileman	37
3. Muso babo	39
4. Bijlə Summativ Qiymətdoran	41
5. Yekimin pillə	48
6-7. Əsl şogird	51
8. Bijlə Summativ Qiymətdoran	54

II fəsil. “Əcoibə kəşfhon

1. Ataş	57
2-3. Nöiştan	60
4. Bijlə Summativ Qiymətdoran	63
5-6. Tərsiyə nağılhon	64
7-8. Fotokamera	68
9. Bijlə Summativ Qiymətdoran.....	71

III fəsil. Xub çiyi, xərob çiyi?

1. Dohi Üzeyir.....	73
2. Əz təhnöyə dəst səs nə mıdəro	76
3. Xeyirxohi	80
4. Bijlə Summativ Qiymətdoran	84
5. Pəşmuni	85

IV fəsil. Yoşıla dünyomun..... 88

Müqəddimə

Bistənind ki, Ozərbəycon ye çanto miqdori kəm birə xalqhona zistə birə ye ölkəyi. İn xalqhona ve zuhun xıstanun sıxansoxtani, odət-ənənəhon xıstan yelig birani və təhsil ustorani doim bə diqqət dövlət bire. Bı Konstitusiye Respublike Ozərbəycon bə ərozi ölkə zistə hər kəsə öz doğma zuhun xıstan istifoda soxtan və bı xosta zuhun təlim-tərbiyə ustoran, nügə çi bə'məl vordan h'üquqi təsbit bire. Prezident Respublike Ozərbəycon torixi 5 sentyabr 2009-toyin sol bire ve Fərmanı təsdiq birə “Bə h'əqq Təhsil” qonunirə bö əsosən “Dövlət hər yeki vətəndoşa be təhsil ustorani be müvofiq şəroit bə'məl vordan təminot bıdoran və təhsilə əz ye pilleyi, səviyyeyi və formeyirə bə məh'rum birani rah na bıdoran”. İnhona h'əmmeyi b; Ozərbəycon əz milli mənsubiyyəti fərqi ve nə biran şərti hər ye vətəndoşa, əz un cümlə milli kəmhona təhsil h'üquqirə yelig biranirə boriz nümuneyi. Miqdori kəm birə xalqhona zuhunhonirə ve səməreyi be təşkil soxtan h'öl-h'özirdə müəyyən proqram, dərs kitobhoni, metodik vəsoithon və s. h'özır soxtan zərurəti bə'məl umore.

Be ibtidoi sınıffhon ümumtəhsil məktəbhon Miqdori kəm birə xalqhona bə fənn proqrami (kurikulumu) fənnə məqsəd və vəzifəhoni müəyyən bire, be I-IV sınıffhon ümumtəhsil məktəbhon məzmun təlim bə nəticə uyğun standarthona bə əsosi hözır soxta bire.

Miqdori kəm birə xalqhona kurikulumirə tədrisirə bı nəticəyi şogirdhon ve zuhun mö xıstanun (zuhun tati) bə vərđışhon güşdoştan-bəsəruftoran, sıxansoxtan, xundan və nöıştan səh'ib bəbirənund.

Zuhun mö xıstanun vomıxtə şogirdhon ven zuhun elmi, informativ və bədii ədəbiyyot, qəzet və jurnalhona sərbəst xundəni, radio və televiziya verilişhonirə be ve rız raftan şəroit bəməl vordəniyi. Əz vohidhon zuhun be və nitq ve ehtiyoti istifoda soxtan, ümumi zuhuna yelig biran və inkişof soxta soxtan bə şogirdhon ümumi bacarıqhon bə forma baftoran.

Məqsəd təlim zuhuin tati əz bı şogirdhon bacarıqhon güşdoştan-bəsəruftoran, sıxansoxtan, xundan və nöıştana bə forma vəngəstan və nitqışuna inkişof soxtan iborəti. Ven məqsəd be səviyyə ibtidai təhsil bə nəzər gırıftə birə standarthon məzmun bı şogirdhon güşdoştan-bəsəruftoran, ve sürəti xundan, əvvəlin şifohi nitq və bacarıqhona, sıxan, basta sıxanhon və modelhon cümlə, qaydahon tələffüz nöıştana bə dəst vordana təmin bısoxtan.

Be 3-toyin sınıf hözır soxta birə Zuhun tai dərs kitobi bə ven zuhun sıxansoxta və təhsil ustora şogirdhon zuhun mö xıstanuna be vomıxtan kümək bısoxtan.

Bı dərs kitobi məzmuni müxtəlif və əloqeyi birə mətnhon dora bire və həmin mətnhon bı 4 fəsil bə qruphon poy bire. Ve çorto xətt məzmun zirin standarthona tələbirə be bə h'əyot girərundan həmin mətnhona bə əsosi müxtəlif tapşırıqhon,

təqdimothon be h'özır soxtan bə şogirdhon müxtəlif planhon təqdim soxta bire və istiqoməthon və tövsiyhon dora bire.

Mə'lim bə sınıf mühit bə'məl vordan be təmin soxtan bə ziro birəhon əməl soxtəniyi:

- Bilik bə dəst be vordan həvəs bə'məl vordəniyi;
- Cavobi h'özır birə na, be problem situasiya bə'məl vorda suolhon dorəniyi;
- şagirdhona bacarıqhonirə inkişofirə təmin soxtəniyi;
- informasiyara, hə kinin, na dorəniyi, şogirdə bilik bə dəst vordan, əz informasiya düzgün istifadə soxtan prosesi cəlb soxtəniyi;
- proses vomıxtana düzgün bə plan vəngəstəniyi.

■ Bı əvvəlin sınıfhon ve ru şəkilhon bərdə birə kor bə 3-toyin sınıfı ş davom bə-biran. Şəkilhona təhlili, bə məzmun mətn uyğun birani, rəsm və yo foto birani, ranga fərqhoni, ve vosite şəkilhon dora fikirə müəyyən birani, şogirdə bə xıştani ve mövzu əloqədor rəsm və ya foto kəşiranirə tapşırıq doran beşun vese təsvir-soxtan, əloqa bə'məl vordan, müqoyisəsoxtan, tətbiqsoxtan bacarıqhonirə bə forma be vəngəstan imkon bə'məl vordan.

İllüstrasiyahon, şəkilhon, fotohon be şogirdhon əlova məlumot mənbəyi. Be əzə-niniş ve illüstrasiya və şəkilhon be kor bərdan bə ziro ruşundorahona bıə əsosi suol və tapşırıqhon hözır soxtan vocibi:

- Əz illüstrasiyadan (rəsm, foto) mə'lumot ustoran;
- Bə illüstrasiya əsosən dövr və məkona (cö hodisə) müəyyən soxtan;
- H'odisəhon və beşun iştirak soxtagorhona, şəroitə, mühitə təsvir soxtan;

- Bə illüstrasiyada əks soxta birə obrazhona xüsusiyyəthonirə (olat, rəftor, tələffüz, nitq və s.) müəyyən soxtan;
- Bə süjet və detalhon əsosən əsos fikir müəllifə oşkor soxtan;
- İllüstrasiyahona (rəsm, foto) bə əsos ideya mətn uyğun biranirə müəyyən soxtan;
- Bə zir şəkil birə mətnə (əgər hısti) və məzmun illüstrasiya rubaru soxtan;
- Ve ru illüstrasiya (rəsm, foto) h'ikoya hözır soxtan.

Ve illüstrasiyahon kor bısoxtəni şogirdhona bə ziro dora fəoliyyəthon cəlb soxtan bə məqsəd müvofiqi:

- Ve ru illüstrasiya (rəsm, foto) ümumi söhbət;
- “Ve rəssom” müsohibə (bə əzənin ve cıfton fəoliyyət müvofiqi);
- Suol doran və cavobirə müəyyən soxtana bə əsosi (bə əzənin ve cıfton fəoliyyət müvofiqi);
- Bə qruphon ve ru illüstrasiya fikir mübodilə soxtan;
- Ve cıfthon ve ru illüstrasiyahon müzokirə soxtan;
- Şəkilə bə'məl umorəni və bə'məl umoranirə səbəbhonirə bə həqqi mətn tətib soxtan;
- Bə h'əqq illüstrasiyahon rəy nöıştan;
- Bə əsos illüstrasiyahon mətn (h'ikoya, inşa, esse) nöıştan.

İllüstrasiyahona dərk biranirə be qiymət doran məqsədi bə ziro birə suolhona ımbı doran:

- Ve fikirişmun, illüstrasiya əz natura kəşirə bire, yoxud əz bə'də bə'məl vorda bire?
- Əgər ü, əz bə'də bə'məl vorda bire, ürə mənbəyi çı bire?
- Müxtəlif tip illüstrasiyahona ve h'odisəhon ve obrazi əksirə müqoyisə sozind.
- Bə müxtəlif illüstrasiyahon məzmun və qiymətdora əloqəhona tə'yin sozind.
- İllüstrasiyara meyorhon sistemirə və subyektiv səviyyəyirə müəyyən sozind
- Mövqeyişmuna ve kümək illüstrasiya sübut sozind.

İllüstrasiya nümunəhoni

Ve kitob kiləm kor soxtan lozımı?

Mətn be xundan

İnsonhon əz qədim zamonhon bı ye cö bı mağarahon zıstond, bə şikor dərmorond, qıdo bə dəst vordond. Ammo xinikihon umorəni be gərm vərmoran ye çoreyi bıgəştan birund. Əslirə vəyni, uşun bırıq bızərəni ataşa dirə birund, ləkin bırıqə çı biranirə nə bıstan birund.

Yə rah insanhon əz müşohidə bə'də dirund ki, bırıq bı zərə məh'əl dərhone porçahoni ə'lö bə gırıftan və basuxtan bı. Ödöminhon suxta dərhone ımvəyıftund və bə səri toxə dor mışundund. Suxta toxahon nə mihiştund ki, mirı.

Bə'dəhon uşun xışkə toxə dora ve sanq çaxmaq bəhəm dəşöyistən birund və və ataşa bə dəst vordana, ə'lö vənorana vomıxtund.

Ataşa müh'ofizə soxtan bə şüur insonhoniş təsir soxt. Ataşa be nəmırdani ağıla kor fidoştan və fikir soxtan lozim bı. Məsələn, ye toxə dori bı çan qədər vaxt san suzı varası? Ataşa be nəmırdani çan qədə toxə dor lozim bı? Şəhon ataşa be nəmırdani ba çulla can qədə ızım şundan lozim bı?

Hə kininiş, insonhon be ataşa müh'ofizə soxtan toxahona poy soxtana vomıxtund. İn poyhona bə müə'yyən zamona bə ə'rzi ba çulla san bı şunund. Ba çulla bürjunda qıdora bı poyhon cürö bısoxtan birund.

Bı nəticə in təcricən vərđışhon h'isoba bə'məl vord.

Mətnə baxundəni into-nasiya, ifoda, düzgün tələffüz bə diqqət dora bəbiran.

Əz müxtəlif növhon xundan ımbı istifoda soxtan.

Bə mətn uyğun illüstrasiya

Ve ru şəkil kor bərdə bəbiran və xundan və məzmun mətn əloqə bə'məl vorda bəbiran.

Xundan məzmun xəttirə şərti işoreyi

Xundan məzmun xəttirə bə h'əyot be girə-rundan tapşırqhon.

İn tapşırqhon kor bı-soxtəni mə'lim forme kor be müəyyən soxtan sərbəsti.

1. Bı əsos mətn ımbı güftiran:

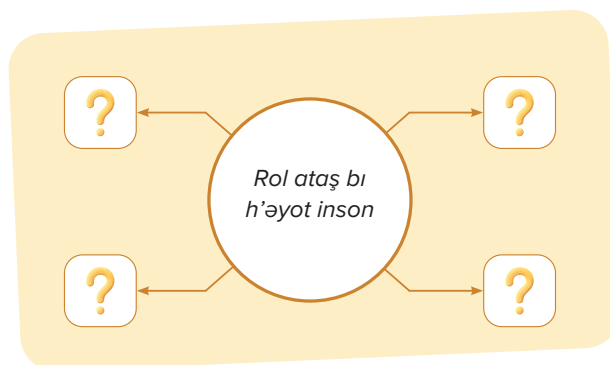
1. Qədim insonhon nə bıstan birund fikir soxtan.
2. Qədim insonhon zəhmətkeş birund.
3. Qədim insonhon bə qeyin suolhon nə bıstan birund cavob yoftan.
4. Ataş bı soye qədim insonhon bə dəst vorda bire.

2. Insonhona bı ye cö zıstanirə və fəoliyyət rüşun doranirə əhəmiyyəti çı bire?

3. Əz inhon yekiye be ataşa bə dəst vordan kümək soxtə?

- A) afto B) birəq C) xır D) qido

4. Sxemə tamom sozind.

5. İn bı vərđışhon h'ısoba bə'məl umorana səbəbi bire:

- A) Ataşa bə dəst vordan
B) Müh'ofize ataş
C) Insonhon bixostən birund gərm vərond.
D) Insonhon bixostən birund xurob bürjunund.

6. Ve fikirişmun, be ançı ba Ozərbəycon "Diyor ataş" numirə dorond?

26

Tapşırqhona be düzgün icro soxtan məzmun mətnə be vəyif-tan imkon bə'məl uvordan.

7. Səbəb-nəticə əloqəhonirə komini səhvi?

Səbəb	Nəticə
Birəq dorhona basuzundan bı	İnsonhon ataşa bə dəst vordund.
Ataş bə dəst vorda bı.	Bə nügə çihon rah vokərdə.
İnson ataşa bə dəst vordana vomıxt.	Ataş bə dəst umo.

8. Bə mətn əsosən güş doştə mətn bə suolhon cavob tind.

1. Bı əsos mətn, ataşa bə insonhon ki dore?
2. Prometey bə insonhon çı məsləh'ət dira bı?
3. Ataşa bə nəmırdani çı vocibi?
4. Bı əsos xunda və şinirə mətnhon cədvələ tamom sozind.

	Bə xinda mətn	Bə şinirə mətn
Xünöyə cəhəthon		
Fəri birə cəhəthon		

9. Cümlərə tamom sozind.

“ Şoyəd man bı qədimi ımbis-tum Əz qədimi bə imruz ...ım vordum.

◆ Nöışteyışmuna midunind firəh soxtan.

27

Əloqəhon səbəb-nəti-cərə müəyyən soxtan bə inkişofı məntiqi təfəkkür şogirdhon imkon bə'məl uvor-dan.

Güşdoştan məzmun xəttirə bə h'əyot bə girərundən müvofiq mətn bı metodik və-soit, suol və tapşı-rıqhon bı dərs kitobi dora bəbiran.

Şogirdhon ve diqqəti bə mətn güş bidoştə-nund, bı əsos güş doştə mətn bə suol-hon cavob bıdora-nund.

Nöıştan məz-mun xəttirə bə h'əyot bə girə-rundan tapşı-rıqhon dora bə-biran.

Şogirdhon bı əsos müzokirəhon nəticəhona ve nöıştan təq-dim bısotənund. Ve ru şəkilhon mətn h'özır bısotənund.

Struktur dərş kitobi

Zuhun tati dərş kitobirə komponenthoni inhoni:

1. Zuhun tati dərş kitobi
2. Be mə'lim metodik vəsait

Bı metodik vəsait dərshona bə plan vəngəstan, hər mövzura bı məh'əl tədrişi real soxta birə standarthon, istifadə birəniyə tə'limə forma və üsulhoni və s. cö bəğırftan.

Dərş kitobi əz 4 fəsil iborəti:

I bölmə – “Oilə ”

II bölmə – “Əcoibə kəşfhon”

III bölmə – “Xub çiyi ,xərob çiyi?”

IV bölmə – “Yoşıla dünyomun”

I və II fəsil I niməsol, III və IV fəsilhon be II niməsol bı nəzər gırıftə bire.

1-min fəsil şeşto mövzura əh'ota bısoxtan. Bı fəsil dora birə mətnhon, tövsiyə və istiqoməthona ve vositeyi şogirdhon bə xıştanun , ətrof (“İn manum”, “Oileman”) bəcüstan, bə h'əqq ailə üzvhoni və nəzdikhon xıştan mə'lumothona bı şəkil sistem təqdim bısoxtənund.

Şogirdhon bı sər mətnhon ve kor soxtan xundan bacarıqhon xıştanuna inkişof soxta bısoxtan, mətnə ve intonasiya və ifodeyi xundana bıvomıxtan, bə mətn oid suolhon ve cavob doran xundahon xıştana bə sər baftoran, dora şəkilhona ve mətn əloqeyirə müəyyən bısoxtənund. Tapşırıqhona h'əll soxta, bə məzmun mətn və bə numi münosibət ruşun dora şogirdhon tənqidi təfəkkür inkişaf bısoxtan. Əz mətn dərmora əsos fikirə müəyyən soxtan, ürə ve h'əyot be bastan səy ruşun doran beşun analiz soxtan qobiliyyəti bə forma baftoran. Bı mətn oşino nə birə sıxanhona mə'nöyirə müəyyən soxta şogirdə baze sıxani firəh bəbiran və “bədi mətn”ə əz çı iborət biranirə bıvomıxtan.

“Musu babo” mətnirə davomirə nöiştan bə e'lhon tapşırıq doran beşun bə'məl vordan bacarığırə bə inkişofi xidmət bısoxtan. Be əzənin dora birə nümunə plan bı şogirdhon ben istiqomət müəyyən təsəvvür bə'məl vordan. Bı “Yekimin pillə” mətni bə zirvə tərəf bıraftyəni rol mə'lim ruşun dora bəbiran. “Əsl şogird” mətni əsl şogirdə vəzifəhonirə yekirə – be səhhətmun ətrof mühitə bə təmisı rioyət soxtan ideyeyirə təbliğ soxtan.

Bə yekimin fəsil nöiştan məzmun xəttirə bə h'əyot be girərundən bə e'lhon inşa nöiştan tapşırıqhon və ben istiqomət tövsiyəhon dora birə bı.

Bə əsos I fəsil bə mə'limhon nümunə Bijlə Summativ Qiymətdoran təqdim soxta bire.

Bə dutoyin fəsil şogirdhon ve əcoibə kəşfhon oşino bəbiran. Əz ümumi mə'lumot bə'də əvvəl qədim insonhona ve təbiət mübarizə bısoxtəni bə dəst vorda ixtirohon bə diqqət e'lhon rasunda bəbiran. Suolhon bı e'lhon xundahon xıştan dərk soxtan, əloqahon səbəb-nəticərə müəyyən soxtan h'isob soxta bire.

Güşdoşatn mətnhoni və beşun müvofiq suolhona doran bə e'lhon şinirə fikrhona təhlil soxtan bacarığırə bə forma vəngəstəni xidmət bısoxtan, uşun xunda mətnə ve şinirə mətn müqoyisə soxtana bıvomıxtan.

Ben fəsiliş bı məzmun mətnhona ve şüuri dərk soxta şogirdhon bə ifode və intonasiye xundan rıoyət soxtan bə mərkəz diqqətişun bəbiran.

Ve vosite “Fotokamera” mətni şogirdhon ve elmi mətn oşino bəbirənund, ürə xüsusiyyəthonirə bıvomıxtan. Bə yekimin fəsil bə bədii mətn oid xüsusiyyəthona be vıxtanışun bərə uğun elmi və bədii əz həmin bıstənund cürö soxtan.

Ben fəsiliş nümunə Bijlə Summativ Qiymətdoran təqdim soxta bire.

Bı satoyin fəsil e’lhon bə ətrof müxtəlif mövzuhon bə cüstənund, xuba əz xərob cürö bısoxtənund, foyde vəhdətə (“Şir və duto gö”), “Əz təhnöyə dəst səs nə mıdərə”), kəmiş boşı, foydeyi nə birə cunlıhona xeyrirə san vomızund (“Xeyirxohi”), müsbət və mənfi xüsusiyyəthona əz həmin san dunund cürö soxtan. Şogirdhon in hona h’əmmeyirə müxtəlif tapşırıq icro soxtan-soxtan bə h’əyot san bicirənund.

Fəsilə xüsusiyyəthonirə yekiyiş bə şogirdhon dohi bəstəkormun fəoliyyət Üzeyir Hacıbəylirə şunuxta soxtani.

Bı satoyin fəsil şogirdhon ve tapşırıqhona soxtan:

- Bə mətnhon birə fikir münosibət san ruşun tı;
- Bı mətn birə əsos fikirə san müəyyən sozı;
- Piyəruna sıxanirə tamom bısoxtəni ürə bı mətn birə ve əsos fikir bıbastan;
- Sıxanhona bı doxil mətn birə mə’nö fərqişə san müəyyən sozı;

II FƏSİL

Əcoibə kəşfhon

1. Ataş
2. Nöiştan
3. “Tərsiyə nəğılhon”
4. Fotokamera

III FƏSİL

Xub çiyi, xərob çiyi?

1. Dohi Üzeyir
2. Əz təhnöyə dəst səs nə mıdərə
3. Xeyirxohi
4. Pəşmuni
5. Yaşar
6. Nə minum rəncidə əz man
7. Nöyriz

- Ba are mətnhon birə xünö və fərq cəhəthona san oşkor sozi və müqoyisə bəri.
- Ve şəkilhon ələqədor tapşırıqhona ve vositeyi mətnə ve şəkil bastanirə və yo ba are mətn və şəkil birə uyğun nə birana san müəyyən sozi;
- mətnhon nöiştan və ya niməlitə mətnhona tamom bılsoxtəni vərđiştəhon nöiştan san inkişof sozi.

Ben fəsiləş nümune Bijlə Summativ Qiymətdoran təqdim soxta bire.

Bı çortoyin fəsil şogirdhon sırhon təbiətə, köyrəhona ve bə xıştanun məxsus xüsusiyyəthoni oşino bəbirənund, zərərhon plastik şundənihona bıvomıxtənund. Ben fəsil şogirdhon xunda və güşdoştə mətnhona müqoyisə bısoxtənund, uşuna xünö və müxtəlif cəhəthonişuna san müəyyən sozund. Bı məh'əl ve intonasiye və ifodeyi xundan uşun sıxanhona ve tələfüz qayadahoni və ve sürəti xundanirə san nümoyiş sozund.

Bı fəsil nöiştan məzmun xəttirə bə h'əyot be girərundan bə şogirdhon:

- Məktub və inşa nöiştan;
- Sıxanhona be düzgün nöiştan tapşırıqhona dora bire.
- Dora birə sıxanhona əz həmin cürtə soxtan və mə'nöhonirə izoh soxtan məqsədi birə tapşırıqhona sıxanhona mə'nö fərqhonirə be müəyyən soxtan imkon tı.
- Ben fəsil şogird mətn və yo inşa bınöiştəni bı əvvəlin fəsilhon girəştə qaydahona san tətbiq sozi.

Qiymətdoran

Məktəbdaxili qiymətdorana 3 növü (diaqnostik, formativ, summativ) hısti. Bə standarthon məzmun əsosi birə qiymətdoran şogirdə fəoliyyət və noiliyyətirə ve rızı bıraftan, inkişofirə təmin bısoxtan. Bə noiliyyəthon şogird qiymətdoran keyfiyyət tədrisə be işnə soxtan məqsədhona müəyyən bısoxtan, bə püşö raftan qiymət bıdoran, bə əsos nəticəhon müqoyisəhon bıbərdan.

Bə noiliyyəthon şogird qiymət bıdoranı uşuna bilikhona bə dəst vordanişun , əz bə dəst vorda bilikhon istifoda soxtanişun, nəticə dərordan bacarıqhoni bə h'əqqi mə'lumot kürə soxtan prosesiyi və bə ziro dora məqsədhon xidmət bısoxtan

- Noiliyyəthon (və yo bə piş raftan) şogirdə ve rızı raftan;
- Bı təlim prosesi qəror qəbül soxtan;
- Şogirdə bə təlim nəticəhoni qiymətdoran.

Mə'lim bə qiymətdoran əz diaqnostika əz sər dəhiştəniyi.

Diaqnostik qiymətdorean bə mə'lim imkon bıdoran ki, strategiye xıştana dırıst sozı. İn qiymətdoran bə əvvəl tədris solı, bı əvvəl fəsilhon, yoxud bı tədris ye mövzu-yirə imbı istifoda soxtran.

Bı fənn zuhun tati diqanostik qiymətdorana bə əvvəl tədris solı ancaq şifohi və yo ve nöiştan imbı girərundan.

Mə'lim bə şogirdhon ve soda suolhon mudunı mürociət soxtan: vese *“Bə h'əqq zuhun tati bə komin mə'lumothon molikind?”*, *“Əz zuhun tati bıcə istifoda bəbiran?”* və s. Suolhon imbı doran.

Şogirdhona əz in fənn bilikhoni ziyod biran-biran diaqnostik qiymətdorana mə'lim əz dərş fərqlı biran qədər bı müvofiq mərhələ və zamon mudunı istifoda soxtan.

Odətən, diaqnostik qiymətdorana be girərundan mə'lim bı əsos standarthon məzmun nəticəhon təlimə, bı əsos nəticəhon təlim meyorhon qiymətdorana və be qiymətdoran materialhona h'özır bısoxtan.

Nəticəhon diaqnostik qiymətdoran təhlil bəbiran, bə jurnal nöiştə nə bəbiran, ammo bı portfolio şogird nohra bəbiran.

**Bə diaqnostik qiymətdoran istifadə birə üsul
və vositəhona nümunəhoni**

Üsul	Vositə
Tapşırıqdoran	Çalışma, suol, tapşırıq, ve ru şəkil kor və s.
Müşohidə	Mə'limə qeydiyyat vərəqi (bə h'əqq nügə ve sınıf bərdə yoxlamara bı məh'əli müəyyən birə ve meyorhon əloqədor mə'limə vomıxta çihona vese qeyd nöiştə birani)

Formativ qiymətdoran şogirdhona bə bilik və bacarıqhoni püşö raftanişuna və bə pişt mundanişuna be müşohidə soxtan və narasirə cəhəthonişuna əz ara be və-yıftan imkon bıdoran.

Mə'lim formativ qiymətdorana bə həyot be girərundan məqsədhon təlimə, diyə bə'də bə əsos məqsədhon rubrikhona düzgün müəyyən soxtəniyi. Rubrikhon bə fəoliyyət şogird ve sıxan qiymətdorani.

Qiymətdorana bıbərdəni bə ziro dora çihon bə diqqət birəniyi:

Bə çı qiymət bıdorənim? (bə bilik və bacarıqhon şogird);

Kiləm qiymət bıdorənim ? (ve müxtəlif üsul və vositəhon);

Bə ki qiymət bıdorənim? (bə şogird).

Nəticəhon qiymətdoran kiləm təhlil bəbiran? (cavobhon əz nəzər bəgirəştran, şogirdhona nəticəhon təlimə kiləm bə h'əyot girərundani təhlil soxta bəbiran (miq-dor düzgün cavobhon, narasirə çihon, mə'limə bı səri kor soxtəniyə problem, diyə qe diqqət soxtəniyə məqomhon və s.) nəticəhon ve vosite diaqramlhon ruşun dora bəbiran;

Nəticəhon qiymətdoran kiləm emol bəbiran? (xarakterik səhvhon bə qruphon poy bəbiran, ve şogirdhon müzokirə bəbiran, müvofiq izohhon dora bəbiran);

Bə həqq nəticəhon qiymətdoran bə ki mə'lumot dora bəbiran? (bə rəhbər sınıf, volideynhon, şogirdhon).

Bə bilik və bacarıqların qiymət bəyənməsi hətəmə şagirdlərə bə diqqət doştan vobibi.

Bə formativ qiymətdorana girərdən üsul və vositənin qiymətdorən düzgün cürə soxta birəniyi.

Bə diaqnostik qiymətdorən istifoda birə üsul və vositəyə nümünəni

Üsul	Vositə
Tapşırıqdorən	Çalışma, sual, tapşırıq, və ru şəkil kor və s.
Müşohidə	Mə'limə qeydiyyat (müşohidə) vərəqi (bə h'əqq nügə və sınıf bərdə yoxlamara bı mə-h'əli müəyyən birə və meyorhən əloqədor mə'limə vomıxta çihona vese qeyd nöıştə birəni
Müşohibə	Bə bacarıqların şifohi nitq qeydiyyat vərəqi
Xundan	Həcmi müxtəlif mətnhən,
Nöıştan üsuli	Nöıştan korhoni

H'özür birə tapşırıqların peymunda birəniyi. Bə dərş kitobi şagird bacarıqlarını bə peymundan müxtəlif tapşırıq modelhoni birəniyi. .

Tapşırıqların bı şagirdhən xunda və güşdoştə mətnhəyə əsə fikirirə müəyyən soxtan, və müxtəlif fikirlər əloqədor mülo'h'izəhən xıştan ruşun dorən, mənə nügə sıxanhəyə vomıxtan, sıxanhən bə cümlə kor fidoştan, num və əlomət ifoda soxta sıxanhəyə müəyyən soxtan, uşuna bə həmin müvəfiq soxtan, fakt və hadisəyə cürə soxtan, düzgün tələffüz soxtan, düzgün nöıştan, əz işorəhən pöyistan düzgün və bı cöyi istifadə soxtan, məzmuna və əlovahən nağıl soxtan, bə oxır mətn kreativ nəzdik birən və s. bacarıqlarına bə peymundən xidmət bısoxtan. Bən tip tapşırıqların standarthəyə peymundanirə təmin bısoxtan.

Əz standarthən bə püşö umora bə tələbhən molik birən prosesi mə'lim şagirdhən in fəaliyyəthənirə mudunı müşohidə soxtan:

1. *Güşdoşta fikirhona müqoyisə soxtan;*
2. *Münosibət ruşun doran və mövqe xıştana şərh soxtan;*
3. *Əz müxtəlif növ cümlə (nəqli, suol, əmr, nido) ve istifoda soxtan həcmi bijlə di-aloqhon tərtib soxtan;*
4. *Fakthoni dəqiq ni, ammo sərbəst fikir güftiran;*
5. *Əsoshon fikirhon xıştana ve dəqiq fakt və nümunəhon ruşun doran;*
6. *Bədii və elmi-kütləvi mətnhona fərq soxtan;*
7. *Fırəhə plan mətnə gırıftan;*
8. *Bə əsos fikir mətn əlovahon soxtan və s.*

Formativ qiymətdorana be bərdan mə'lim əz müxtəlif üsul və vositəhon müdunı istifoda soxtan.

Formativ qiymətdoran ruzinə bərdə bəbiran, bı oxır niməsol yekun nəticəhon zərə bəbiran və bı portfolio şogird doşta bəbiran.

Summativ qiymətdoran

Summativ qiymətdoran hər ye fənnirə bı soh'eyi birə bı təhsil proqramı (bə kurikulum) müəyyən soxta birə standarthon məzmun bə dəst ve vordan əloqədor təhsilustoragorhon bə dəst vorda noliyyəthona be müəyyən soxtan girərunda bəbiran. Summativ qiymətdoran bə duto forma girərunda bəbiran:

1. *Hər ye fənnirə bı dərs kitobhoni bı nəzər gırıftə birə hər fəsilə bi doxili və yo bı oxiri girərunda summativ qiymətdoran;*
2. *Bı oxir hər niməsol girərunda birə kələh summativ qiymətdoran.*

Bı məh'əl summativ qiymətdoran istifoda birə vositəhon:

yoxlama nöiştan korhoni, test tapşırıqhoni, tapşırıq və çalışmahon.

Standarthon məzmun

III sinif

1. Güşdoştan-bəsəruftoran

1.1. Güşdoştta fikirə bə sər uftorana nümoysiş bısoxtan

1.1.1. Güşdoştta fikirhona müqoyisə soxtan.

1.1.2. Güşdoştta fikirhona ve təhlil soxtan mövqe xıştana şərğ bısoxtan.

2. Sıxansoxtan

2.1. Bə şifohi nitqə bacarıqhoni molik biran xıştana nümoysiş bısoxtan.

2.1.1. Müşohidə, şinirəhon və xundahon xıştana ve müqoyisə soxtan nağıl bısoxtan.

2.1.2. Əz müxtəlif növ cümlə (nəqli, suol, əmr, nido) ve istifoda soxtan həcmi bijlə dialoqhon dırist bısoxtan.

3. Xundan

3.1. Rubaru umora nügə sıxanhona mə'nöyirə bı sər uftoran xıştana nümoysiş bısoxtan.

3.1.1. Rost umora bə nügə əşyo və h'odisəhon, uşuna xarakterik əlomətho-nirə cürö bısoxtan.

3.1.2. Bı mətn birə mə'nöyi qe birə sıxanona fərq bısoxtan.

3.2. Bı texnike xundan və xundana bə əvvəlin bacarıqhoni səh'ib biran xıştana nümoysiş bısoxtan.

3.2.1. Müvofiq mətnhona bə normahon tələffüz müvofiq baxundan.

3.2.2 . Həcmi bijlə soda cümləhona ve intonasiya tələffüz bısoxtan.

3.2.3. Bədii və elmi-kütləvi mətnhona fərq bısoxtan

3.2.4. Mətnə fırəhə planirə bəğırıftan.

3.2.5. Bə əsos fikir mətn əlovahon bısoxtan.

3.2.6. Nisbətən kələh mətnə əsos h'issəhonirə cürö bısoxtan və nağıl bı-soxtan.

4. Nöiştan

4.1. Bı texnike nöiştan və nöiştana bə əvvəlin bacarıqhoni səhib biran xıştana nümoysiş bısoxtan.

4.1.1. Vomıxta sıxan və cümləhona düzgün bınöiştan.

4.1.2. Bı nöişte xıştan bə normahon hüsxnət rioyət bısoxtan ve sürəti bınöiş-tan.

4.1.3. Həcmi bijlə təsviri inşa bınöiştan.

Standarthon məzmunu şərh

Güşdoştan-bəsəruftoran

Mətnə şifohi bə sər uftorani xidmət bısoxtan. Bə yoş səviyyə e'lhon uyğun, bütöv və kütöh' mətnhona doran beşun bə inkişof diqqət və xidmət soxtan bərobər, bə dünya nəzərhonişuna zəngin bısoxtan.

Ben məh'al şogird əz are şinirəhon xıştan lozımı mə'lumothona cürö bısoxtan, əsos fikirə müəyyən bısoxtan, müqoyisəhon ve bərdan təhlil soxtana və münosibət ruşun doran bıstan. Bə güşdoştə mətnhoni bə şogirdhon ve diqqəti biran tövsiyə bəbiran. Kinin ki bə mətn güş doştə bədə şogird müxtəlif tapşırıqhona icro bısoxtan və güşdoştan xıştana sübut bısoxtan. Mə'lim kunun soxtəniyi ki, hər ye e'li bə mətn dunı , güş doştan.

Sıxansoxtan

Şifohi nitq bacarıqhoni bə forma be vəngəstan məzmun xətti. Şogird ve mövzu əloqədar fikir xıştana şifohi ruşun bıdoran, xundahon və şinirəhon xıştana sərbəst sıxan bısoxtan, mə'limə təyin soxta mövzura bə ətrofi müzokitə bıbirdan, bə mövzu münosibət ruşun bıdoran, cümlə dırışt bısoxtan və əz dialoqhon istifoda bısoxtan. Bı mətn ve ru şəkilhoni kor, ben istiqomət suol və tapşırıqhoni bə inkişof nitq e'lhon xidmət bısoxtan.

Mədəniyyət nitq bə müxtəlif şəroit nitq bə məzmun və məqsəd müvofiq əz nöiştə və şifohi formahoni ədəbi zuhun və əz ifoda vositəhoni istifoda soxtan qobiliyyəti. Oydini, düzgüni, sodeyi, dəqiqi, yığcamı, zəngini, təmisi, ve ifodeyi, orijinali və s. düzgün və mədəni nitqə əsos şərt və tələbhoni. Nitq be oydin birani şogirdhona ve mövzu əloqədar mə'lumoti birəniyi.

Bı dərs kitobi bə şogirdhon ven məqsəd ve mövzu əloqədar tədqiqot bərdan, mə'lumot kürə soxtan və bə sistem vəngəstan və s. tapşırıqhoni dora bəbiran. Bə qeyə mə'lumot molik birə şogirdhon fikirhon xıştanuna be ifoda soxtan uyğun vositəhon cürö soxtəni, nitq xıştanuna oydin, soda, müfəssəl, lozım bəbirəni kütöh və lakonik təqdim soxtəniyund. Sıxanhoni düzgün tələffüz soxtan, bə zəngin sıxan eh'tiyoti molik biran, intonasiya, ton səs, temp, ohəngi. gözələ nitqə vacib tələbhoni hesab bəbiran.

Nitq şogirdhona bə forma bə vəngəstan doim bə diqqət doştəniyə və vomışxtəniyə məsələhon:

- *Bə ətrof mövzu əvvəl fikir soxtan, lozimi material və fakthon kürə soxtan;*
- *Kürə birə materialhona bə sistem vəngəstan və yekun zəran;*
- *Sıxan və qrammatik formahona düzgün və oydin tələffüz soxtan;*
- *Bə mə'nö sıxan bələd biran, uşuna bı cöyi və düzgün istifoda soxtan;*
- *Cümləhona düzgün dırıst soxtan;*
- *Bə məntiqi vurğu birə sıxanhon diqqət soxtan;*
- *Bə məzmun uyğun intonasiya cürö soxtan;*
- *Mə'nöyi oydin nə birə sıxanhona izoh soxtan;*
- *Ve vosite fakthon, nümunəhon və arqumenthon fikirhon xıştana və umora nəticərə əsosirə ruşun doran;*
- *Sıxan bısoxtəni bə məntiqi sıra , bə are cümlə və abzashon birə robitə diqqət soxtan;*
- *İstifoda soxta mənbərə (əşər, məqola, verilişhon radio və televiziya və s.) ruşun doran;*
- *Ve hamrahhon xıştan əks -əloqa bə'məl vordan, bə müzokirəhon ve səbri və səmimi biran, lozim boşı, əlova şərhəhon doran*

Ve ruşun dorahon bərobər, orfoqrafiya və bə işorahon pöyistan əməl soxtan düzgün nöiştə nitq mədəniyyətirə bə forma vəngəstani san kümək boşı.

Xundan

Xundan mətnhona bə normahon tələffüz uyğun və ve intonasiya düzgün xundana təşkil soxtani. Bı dərs kitobi ve soda və həcmi bijlə mətnhon kor bısoxtəni in kor bı şogird bə num mətn münosibət ruşun doran, ba are mətn və numi əloqara biran -nə birana, sər zərə h'odisəhona səbəbirə müəyyən soxtan bacarığı san bə forma vəngəni.

Bə suolhon ve cavob doran və tapşırıqhon həll soxtan şogird əsos fikirə bə oşkor dərmorani san noil boşı, ideya mətnə san yofı, ve nügə sıxanhon vomıxtan və sıxanhona mə'nö fərqləndirə müəyyən soxtan həm baze sıxanhon xıştana san ziyod sozi, həmişə nitq mədəniyyəti xıştana bə inkişof soxtani san noil boşı. Ba are şəkil və mətn birə əloqa və yo əloqara nə biranirə ve müəyyən soxtan əloqədor dora tapşırıqhon in məzmun xəttirə bə h'əyot girəştani san kümək boşı.

Şogirdhon ve nümune oşino birə bədə xıştanışun bə müstəqil şəkil plan mətn-hona hözir soxtanz san vomızund.

Ve diqqəti xundan məzmuna be dərək soxtan vocibi. Xundana müxtəlif modelhoni hısti: ve səs, bı darun xıştan xundan, ve sürəti xundan, qeydhon ve vəyıftan xundan, ve proqnoz xundan, ve fosilə xundan və s.

Mətnə baxundəni inhona bə diqqət doştan tövsiyə bəbiran:

- *Bə num mətn və bə xıştani münosibət ruşun doran;*
- *Bə mətn nügə num doran və inə əsosirə ruşun doran;*
- *Bı mətn birə problemə müəyyən soxtan;*
- *Bı mətn birə fakthona cürə soxtan;*
- *Bə mətn ifoda birə fikirhon tənqidi münosibət;*
- *Bə əsos mətn suolhon tərtib soxtan;*
- *Bə fikirhon və mövqe müəllif münosibət ruşun doran.*

Ve səs xundan

Ve səs baxundəni bə xunda mətn birə sıxanhona düzgün tələffüzi, sıxanhona ifoda soxta mənörə bə şogirdhon vomıxtan bə diqqət birəniyi. Ve səs xundan şogirdhona səviyyə xundanirə ve müəyyən soxtani bərobər, uşuna nitq bacarıqhonirə inkişof bısoxtan. Ve səs xundana əsos şərti bə düzgün tələffüz sıxanhon diqqət soxtan, bı şogird bə xundan həvəs bə'məl vordan və ve normal temp xundana təmin soxtani. Bı ve səs xundan ve sürəti xundan na, ve intonasiya xundan diyə vocibi.

Ve səs xundana ve müxtəlif üsulhon ımbı təşkil soxtan.

1-min üsul.

Əvvəl məlim səlis və oydi, həmmeyi ve şinirə ye toni mətnə baxundan. Bə'də məzmuna səviyyə bə sər uftoranirə be vomıxtan bə şogirdhon suol və tapşırıqhon bıdoran.

2-toyin üsul.

Mə'lim şogirdhona bə qruphon poy bısoxtan və əz hər qrupi bə ye şogirdi müəyyən ye hisse mətnə ve səs xundanirə tapşırıq bıdoran və bə şogirdhon suolhon bıdoran.

3-toyin üsul.

Şogirdhon ve növbeyi mətnə baxundənund və bə suolhon mə'lim cavob bildirənund.

Bı dərs kitobi dora mətnhona hər yekirə ımbı ve səs xundan.

Ve proqnoz xundan

Əz in model xundan şogirdhona bə fəol soxtan, ve müxtəlif rahhon beşun bə mətn maraq bə'məl vordan mümküni. Vüe proqnoz xundana bə həyot bə girərundan əz çanto üsul istifoda ımbı soxtan:

1-min üsul.

Şogirdhon müəyyən h'isse mətnə xunda bə'də mə'lim bə şogirdhon bə ziro dora bı forma vərəq kor təqdim bısoxtan, bı mətn sər zərə və sər zərəniyə h'odisəhona nöiştana tapşırıq bıdoran.

Şogirdhon I və II sütunhona tamom bısoxtənund.

Bı mətn sər zərə h'odisəhon	Bı mətn sər zərəniyə h'odisəhon	Nəticə h'odisəhon
1.	1.	
2.	2.	
3.	3.	

• Mə'lim davom mətnə (ye hisseyirə) baxundan və şogirdhon bı mətn birə h'odisəhona nəticeyirə çı san boşıra bə satoyin sütun bınöiştənund.

2-toyin üsul.

Məlim ye hisse mətnə ve səs baxundan və şogirdhon h'odisəhona ve davomi və kiləm nəticəyi birani əloqədor suolhon bınöiştəhund. Bə'də mətnə xundan davom bəbiran bı və cavob suolhona yoftan-yoftan əz səri xətt bıkəşirəhund. Ben suolhon cavob yoftan şogirdə ve diqqəti güşdoştan, h'odisəhona təxmin soxtan və yekun zəran bacarıqhonirə birani güftirani. Ven üsul ve proqnoz xundana be icro soxtan bə şogird bə ziro dora vərəq kora ımbı təqdim soxtan:

H'odisəhjona ve davomi əloqədor suolhon	H'odisəhona ve nəticəi əloqədor suolhon	Bı mətn bə suolhon cavob yoft bı	Bı mətn bə suolhon cavob yoft na bı

3-toyin üsul.

Məlim əz mətnə xundan əvvəl num mətnə, bə mətn uyğun illüstrasiyahon, rəsmhon, fotohon və s. ve istifoda soxtan bə şogirdhon ve məzmun əloqədor fərziyyəhon dorana tapşırıq bıdoran. Əz müəyyən h'issə bə'də xundana bıdoştan, vese “Ve fikirişmun, h'odisəhona pışti san kiləm boşı?”, “Mətnə bı davomi h'odisəhon vese fikir soxtəyişmun sər zəranirə səbəbi çiysi?” suolhon ve doran şogirdhona bı sər mətn be kor soxtan istiqomət dora bəbiran.

Ve suol doran xundan

Mə'lim bə num mətn əsosən ürə məzmuni, bı mətn əz çı söhbət raftan əloqədor suolhon h'özır soxtan tapşırıq bıdoran. İn, əz xundan püşö, bə'də, bı məh'al ımbı icro biran.

İn, şogirdhona bı sər mətn be kor soxtan təşviq bısoxtan. Ve suol doran in metod xundan bə duto forma bə h'əyot bəgirəştan:

1. Şogirdhon mətnə baxundəni beşun bə'məl umora suolhona bınöiştəhund, bə'də ve qruphon bə həmin suolhon cavob bıgəştəhund.

2. Şogirdhon əz xundan püşö bə num mətn əsosən, bı məh'əl xundan beşun bə'məl umora suolhona bə lövhə bınöştənd. Bə mətn əsosən bə suolhon cavob yoftan-yoftan əz sərişun xətt kəşirə bəbiran.

Xundan ve müzokirə

İn model xundan bə şogirdhon ve mövzu mətn əloqədor bilikhonirə, hiss və fikirhon xıştanuna ve hamrahon xıştan be poy biran, rubaru fikir be mübodilə soxtan, bə müzokirə soxta birəhon əz müxtəlif tərəfhon be dənışiran şəroit bə'məl uvordan. Mətn h'issə-hissə və yo a tamom xunda bəbiran, müzokirə ve həmmə sınıf, yoxud ve qruphon girərunda bəbiran. Bə oxır müzokirə əz ümumi fikirhon iborət mətn tərtib bəbiran.

Bə müzokirə h'əmmə şogirdhona ve iştiroki bə fikir həmin ve h'irməti münosibət san ruşun ti.

Ve rolhon xundan

İn xundan bə şogirdhon tərtibot, zuhun, obrazhon və xarakter personajhon mətnə be bə sər uftoran kümək bısoxtan. Şogirdhon bı məzmuni hiç çiyi na çarxunda mətnə, yoxud mətnə xunda bə'də ürə vese dialoq tərtib soxtanund və ürə ve rolhon təqdim bısoxtənd.

Bıstənum, Bıxostənum Dunum, Vomıxtum (BBDV)

BBDV ve informativ mətnhon be kor soxtani. Şogirdhon mətnə əz xundan əvvəl bə I və II sütünhon cədvəl cavob bıdərənund. Şogirdə cavob xosta dora suolhon ürə məqsəd xundanirə təşkil bısoxtan. Ve mətn oşino birə bədə bə III sütün fikirhon nöıştə bəbiran.

Bə II sütün bə voz munda suolhon be cavob yoftan müvofiq mətn gəştan lozımı.

Bıstənum	Bıxostənum dunum	Vomıxtum
1.		
2.		
3.		

Nöiştan

Nöiştan sıxanhona və cümləhona bə qaydahon orfoqrafiya uyğun, düzgün və oydin nöiştan bacarıqhonirə bə forma vəngəstan prosesiyi. Bacarıqhon nöiştana bə forma vəngəstan ve digər məzmun xəthoni bı vəhdət tətbiq soxta bəbiran. Ve səməreyi təşkil birə xundan-bəsər uftoran nöitana əsosirə təşkil bısoxtan. Bə proses xundan şogirdhona bə dəst vorda bacarıqhoni ve vosite nöiştan ziyod bəbiran. Bı şogirdhon bə bacarıqhon nöiştan səh'ib biran çətini, be əzənin məlim in bacarlqhaona be bə'məl vordan münbit mühit bə'məl vordəni və ben nəzarət soxtəniyi. Bacarıqhon nöiştana bə'məl uvordəni ve şəkilhon əloqədor tapşırıqhona mühüm əhəmiyyəti hısti. Şəkilhona təsvir bısoxtəni şogird vomıxtahon xıştana ve tətbiq soxtan in bacarıqhona inkişof soxtabısoxtan.

Bı dərs kitobi dora birə tapşırıqhona ve h'əll soxtan şogird:

- *Həcmi kələh birə mətnhona əsos h'issəhona cürə soxtana və uşuna nağıl soxtana ;*
- *notamom cümləhona tamom soxtana,*
- *mətn tərtib soxtana,*
- *bə əsos fikir əlovahon soxtana,*
- *bə qaydahon hüsrxət əməl soxtana;*
- *h'ərfhoni roho dora birə sıxanhona düzgün nöiştana,*
- *səhv nöiştə birə sıxanhona düzgün nöiştana,*
- *ve sürəti nöiştana;*
- *bijlə təsviri inşa nöiştana və s. bıstan.*

Mə'lim BSQ bəgirərundəni, bı məh'əl ümumi dərs, bə tərtib soxta dərs uyğun bı mohi dı dəfə mudunı imla nöiştə soxtan. İmlara müxtəlif növhoni hısti. H'əmmə dərsə bə imla həsr soxtan düz nısti. Məsələn, ve ru lüğət imlara beyi 10 dəq kifoyəti. Miqdor sıxanhona be müəyyən soxtan mə'lim sərbəsti. Əz əvvəl tədris soli tə bə oxiri miqdor sıxan bə are 15–30 mudunı biran. İmlahona be peymundan meyorhon əz əvvəl müəyyən birəniyi.

Be vomıxtan imla . İn imlahona mətnhoni, əsosən, robiteyi birə və nə birə mətnhon bəbiran. Be vomıxtan imlahona bə ziro doran növhoni hısti:

Ve xəbərdori imla.

Bı ve xəbərdori imla səhvəhona be nə birani bə şogirdhon əz püşö pişvaxt bə h'əqq çətinə sıxanhon izohot dora bəbiran. Be imla əz cürö-cürö cümləhon iborət birə və yo robiteyi birə mətn cürö bəbiran. Mətn əvvəl təhlil bəbiran və bə cümləhon, yoxud bə h'əmme mətn birə çətinə sıxanhon izoh soxta bəbiran.

✓ *Mətn imla əz püşö bə e'lhon dora bəbiran. Uşun ve mətn oşino bərirə-nund, çətinə qaydahona bıvomıxtənund, bə'də bə sınıf ve dikte mə'lim (bə mətn nə bıdənişirənund) bınöiştənund.*

✓ *Ve xəbərdori imlara ve ru bı dərs kitobi bire çalışmahoniş imbi bərdan. Ben h'öl mə'limə nöiştəhona be təhlil soxtan eh'tiyoc na bamundan, çünki şogirdhon ve dikte mə'lim nöiştə varasta bə'də dərs kitobirə bıvokərdənund, bədənəşirənund, nöiştəhona bıpeymundənund, səhhon xıştana bıyoftənund dırışt bısöxtənund.*

Ve kommentari imla

Ben imla çətinə orfoqramhona təhlili bə proses nöiştan girərunda bəbiran. Mə'lim mətnə dikte bısöxtan, bə h'əqq müəyyən ye sıxani izoh qaydara bıdoran, yoxud şogirdhona yekiyi izoh bısöxtan.

Yaradıcı imla

Bı yaradıcı imla nügə sıxanahona bə dəst be vordan və yo xıştanun be bə dəst vordan və yo qaydahon nöiştana be mih'kəm soxtan bə şogirdhon sıxanhon dora bəbiran (yoxud bə lövhə nöiştə bəbiran), uşun əz həmin sıxanhon cümləhon dırışt bısöxtənund və bınöiştənund. Bı bərə dora birə sıxanhon şogirdhon bə müstəqil şəkil əlova sıxanhon ziyod soxta bəbiran. Yaradıcı tərəf imla əz in yərə bə mingəh bıdırmoran.

Şagirdhon səhv be na soxtan yaradıcı imlara təxminən vese bə ziro dora birə bərdan tövsiyə soxta bəbiran.

Be yaradıcı imla lozım birə sıxanhon bə lövhə nöiştə bəbiran. Məsələn, məlim bə taxta orfoqrami xünö birə in sıxanhona bınöiştan: ımır, əsil, əsir, sınıf və s. Bə cümləhon əlova birəniyə sıxanhon əvvəl güftirə bəbiran, bə'də uşuna qayde nöiştani izoh soxta bəbiran. Əz in höziri bə'də bə şogirdhon müstəqil be cümlə nöiştan icoza dora bəbiran. Əz küməkçi imla be tapşırıqhon xuneyiş imbi istifoda soxtan.

Ve izohi imla

Ve izohi imlara mətni tamom nöiştə bəbiran, bə'də bə şogirdhon cümlə-cümlə xunda soxta bəbiran və bə qaydahon oid izohot tələb soxta bəbiran. Bə'zən hər ye cümlə mətn nöiştə birə bə'də imbi izohot tələb soxtan.

Nümune solinə plan

I FƏSİL. Oileman

	Standarthon	Mövzuhon	Sə'ət	Torix
1	2.1.1., 2.1.2., 4.1.1., 4.1.2.	İn manum	1	
2	1.1.1., 2.1.2., 3.2.1., 4.1.3.	Oileman	1	
3	3.2.2., 3.2.3., 3.2.5., 4.1.2.	Muso babo	1	
4		BSQ	1	
5	1.1.1., 2.1.1., 3.1.1., 3.2.2., 4.1.3.	Yekimin pillə	1	
6	1.1.2., 2.1.2., 3.2.1., 3.2.2.	Əsl şogird	1	
7	3.2.4., 3.2.5., 4.1.3.	Əsl şogird	1	
8		BSQ	1	

II FƏSİL. Əcoibə kəşfhon

1	1.1.2., 3.2.1., 3.2.6.	Ataş	1	
2	1.1.2., 2.1.2., 3.2.1., 3.2.2.	Nöiştan	1	
3	3.2.4., 3.2.5., 4.1.1.	Nöiştan	1	
4		BSQ	1	
5	1.1.2., 2.1.1., 2.1.2., 3.2.1.	"Tərsiyə nağılhon"	1	
6	3.1.1., 3.2.3., 3.2.4., 4.1.3.	"Tərsiyə nağılhon"	1	
7	2.1.2., 3.1.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.6., 4.1.1.	Fotokamera	1	
8	1.1.1., 1.1.2., 4.1.3.	Ve ru şəkil kor (Ve 20 Yanvar ələqədor)	1	
9		BSQ		

III FƏSİL. Xub çiyi, xərob çiyi?

	Standarthon	Mövzuhan	Sə'ət	Torix
1	1.1.2.,2.1.1., 3.2.1.,3.2.6.	Dohi Üzeyir	1	
2	1.1.1., 1.1.2., 2.1.1.,3.2.1., 3.2.5.	Əz təhnöyə dəst səs nə mıdəro	1	
3	2.1.2., 3.1.2.,3.2.3.,3.2.5.	Xeyirxohi	1	
4		BSQ	1	
5	2.1.1, 3.1.1., 3.2.1.,3.2.4.,4.1.3.	Pəşmuni	1	
6	3.1.1., 3.2.3., 3.2.4., 4.1.3.	Yaşar	1	
7	1.1.2., 3.1.2., 3.2.5., 4.1.3.	Nə minum rəncidə əz man.	1	
8	2.1.2., 3.1.1., 3.1.2., 3.2.4., 4.1.2., 4.1.3.	Nöyrız		
9		BSQ	1	

IV FƏSİL. Yoşla dünyomun

1	1.1.2.,2.1.1., 3.2.1.,3.2.6.	Dorhon be ançı kələh bəbiran	1	
2	1.1.1., 1.1.2., 2.1.1.,3.2.1., 3.2.5.	Dorhon be ançı kələh bəbiran	1	
3	2.1.2., 3.1.2.,3.2.3.,3.2.5.	Fəsilhon	1	
4		BSQ	1	
5	2.1.1, 3.1.1., 3.2.1.,3.2.4.,4.1.3.	Öüyi nə birə boğça	1	
6	3.1.1., 3.2.3., 3.2.4., 4.1.3.	Bə gülhon dəst zəran qadağani	1	
7	1.1.2., 3.1.2., 3.2.5., 4.1.3.	Plastik şundənihon	1	
8		BSQ	1	

Təlimə təşkilirə forma və üsulhoni

Təlimin təşkilinin 4 forması var:

Kollektiv

- ◆ h'əmme sınıf bə h'all eyni problem cəlb bəbiran;
- ◆ nügə ideyahon be izoh soxtan istifoda bısoxtəni diyə qe səməre bıdoran;
- ◆ bə əvvəl və oxir dərş istifoda bəbiran.

Ve qruphon (kələh və bijlə)

- ◆ əz 3-6 nəfər iborət bəbiran;
- ◆ komanda üzvhonirə müxtəlif ideyahoni bı ye cö bəbiran və effektiv nəticə bə dsət be vordan imkon bıdoran;
- ◆ əməkdoşı və ünsiyyət bə forma baftoran.

Ve cıfthon

- ◆ şögirdhon bı ye cö kor bısoxtə-nund,
- ◆ əməkdoşı be soxtan imkon bıdoran;
- ◆ məsuliyyətə be poy soxtan şəroit bəməl uvordan.

Fərdi

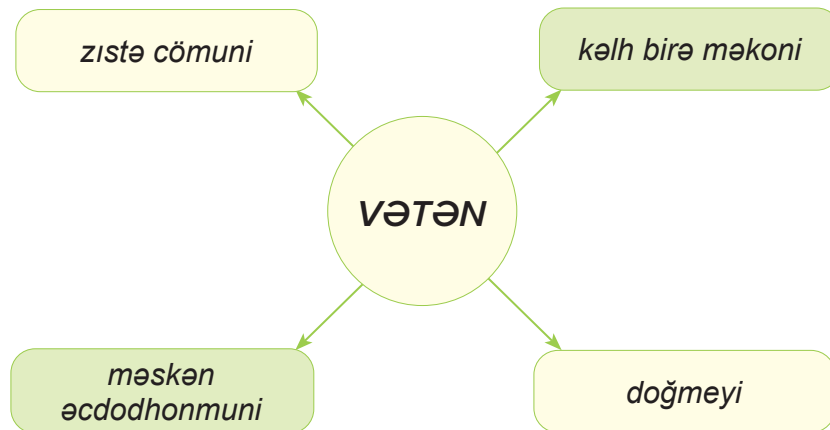
- ◆ Şagirdhon tapşırıqhona bı fərdi qayda bı cö bırasundan;
- ◆ şogirdə bilik və bacarığirə be vo-mıxtan imkon bıdoran;
- ◆ bı şogird ba xıştan etibor bəməl umoran şagirdde inam yaradır.

Təlim üsuli cürö bısoxtəni səviyyə sınıf və yoş şogird bı nəzər vəyiftə birəniyi. Bı məh'əl təlim bə ziro dora birə üsulhon ımbı istifoda soxtan:

Klaster

Mə'lim bə lövhə və yo bə vərəq kor doirə bıkəşiran və bə mingəhi nöiştə birə ve anlayış əloqədor sıxan və yo ifodəhon güftiran bə şogirdhon tapşırıq dora bəbiran. Bə mərkəz birə anlayışa əz ü hər növbəti sıxan və əloqeyi birə zıxanhon ve xəthon bə həmin basta bəbiran. Tə bə vaxt varastan mümkün qədər diyə qe fikir nöiştə və uşuna bə həm bastan tövsiyə bəbiran. Vaxt varasta bə'də bə'məl umora klaster mü-zokirə soxta bəbiran və ümumi cəhəthon dərorda bəbiran.

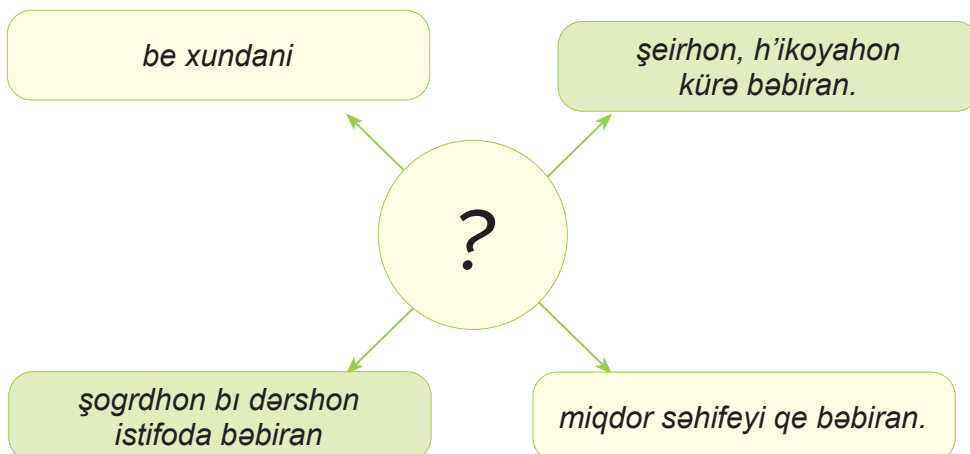
Nümunə:

Anlayışa dərordan

İn üsul bı şogirdhona qeyə fəoli bə'məl uvordan. Sxem bı karusel üsulirə birərə veseyi. Dərərə bı mərkəzi işore suol nöiştə bəbiran, bə kinorin doirəhon anlayışa bə dərordan fərziyyəhon nöiştə bəbiran. Şogirdhon bə həmin xüsusiyyəthon əsosən anlayışa biyoftəund.

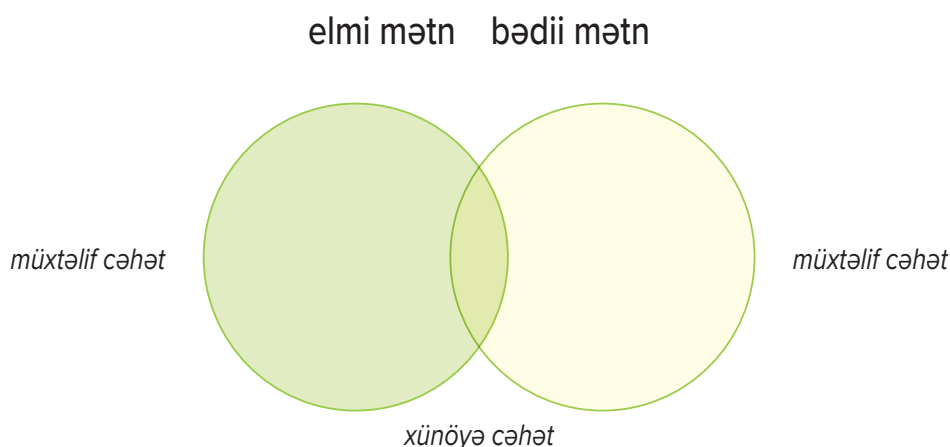
Nümunə:

Qeyd. Bı cö işore suol kitob sıxani birəniyi. Əgər şogirdhon anlayışa be yoftan çətini mıkəşund, mə'lim nügə xüsusiyyəthon mudunı əlova soxtan.

Diagram Venn

Əşyo və yo h'odisəhona be müqoyisə soxtan, uşuna xünö və müxtəlif cəhəthonirə be müəyyən soxtan əz in üsul istifoda bəbiran.

Bə kinorhon müxtəlif xüsusiyyəthon, bə burirə cöhon xünöyə xüsusiyyəthon nöiştə bəbiran.

Assosiasiyahon sıxan

Bə lövhə bə nügə mövzu oid əsos sıxan (və yo basta sıxanhon) nöiştə bəbiran. Şogirdhon ven sıxan əloqədor bə biyor vəngəstə fikirhon bafanund və in fikirhona mə'lim bə lövhə bınöiştan. Ve mövzu əloqədor güftirə birə sıxan əz fikirhona areyi cürö soxta bəbiran və bə həmin basta bəbiran, əz uşun anlayış və yoxud ideya dərorda bəbiran. İn anlayışa bə əsosi nügə materiala be vomıxtan əz sər bıdəhiştan. in üsul bı şıfohi formeyiş mudunı tətbiq biran.

Mə'lim bə səviyyə sınıf uyğun əz digər üsulhon mudunı istifoda soxtan.

I FƏSİL

Oileman

1. İn manum
2. Oileman
3. Muso babo
4. BSQ
5. Yekimin pillə
6. Əsl şogird
7. BSQ

Dərs 1 in manum

1 in manum!

Man bixostanum bi h'əqqman sıxan sozim. Mən 8 soleyim.

Numman Fotimeyi. Familiyeman Vahaboveyi. Oillərə 3-toyin öylödiyum.

Man satoyin sinfa şögirdiyum. Dərshonmana xub baxundanum.

Mənə qeyə düsthonman histi. Ve şun bi ye cö vozi soxtana, vaxt girerundana qe bixostanum.

Xosta məşğuliyyətman ve konstruktorhon müxtəlif fiqurhon dirist soxtani.

8

Man şor və zərofatçıya kileyum. Ye qoş tənbalıman histi. Şoyəd bə dərshonman qe səy ruşun tum, nəticəhonman san zəvər boşı.

1. *Düsthon!* İsmun bi h'əqqışmun inşa nöişind və bə hamrahon işmun təqdim sozind.

PLAN

1. Xıştana təqdim soxtan
2. Man bi oıla
3. Solhonman
4. Sinifman
5. Düsthonman
6. Müsbət cəhəthonman
7. Mənfə cəhəthonman

Bə inşa nöıştan:

- ♦ Bə plan əsasan bi h'əqqışmun nöişind.
- ♦ Mə'lumothona düz nöışind.
- ♦ Müsbət və mənfə cəhəthona binoıştani obyektiv boşind.

“ Əgər bixostanind, bə vərəq albom şəkli işmuna vəyəsünind.

9

Standarthon: 2.1.1., 2.1.2., 4.1.1., 4.1.2.

Nəticəhon təlim:

Bə h'əqq xıştan sıxan bısoxtan.

Əz nəqli cümləhon ve istifoda soxtan sıxan bısoxtan.

Bınöıştəni sıxanhona və cümləhona düzgün bınöıştan.

Bə h'əqq xıştan mətn tərtib bısoxtan.

Forme kor: kollektiv, fərdi

Üsul kor: sırqi-suol, müzokirə, nöıştan

Gedişot dərs

1-min pö. Mə'lim şögirdhona ve münosibət nügə tədris soli təbrik bısoxtan, be-şun be dərs soli müvəffəqiyyəthon orzu bısoxtan. 5 sentyabr Ruz Bilikə ve təsis birani ələqədər bə şögirdhon mə'lumot bıdoran, yoxud ve vosite suol-cavob uşuna ven ruz ələqədər bə komin mə'lumot molik biranişuna müəyyən bısoxtan.

2-toyi pö. Bədə şogirdhona ve dərş kitobi oşino bısoxtan, bə həqq struktur dərş kitobi, fəsilhon, vomıxtəniyə mövzuhon ümumi məlumot, diyə bə'də bı I fəsil bə h'əqq vomıxtəniyə mətnlər kütöh məlumüt bıdoran.

3-toyin pö. Bə şogirdhon “Şoyəd bə h'əqqışmun sıxan sozind, komin mə'lumot-hona mitind” suoli dora bəbiran. Əz üsul assosiasiya sıxan ve istifoda soxtan bə fikirhon şogirdhon güş bıdoştənund, bə lövhə qeyd bısoxtənund, ammo fikirhon şogirdhon mü-zokirə nə bəbiran, be növbəti mərhələ doştə bəbiran.

4-toyin pö. Dərş kitobirə bə ... səhfə dora birə materialhona ve ruyi kor bərdə bəbiran. Şogirdhon dora birəhona baxundənund. Bı məhəl xundan intonasiya və düzgün tələffüz bə diqqət doştə bəbiran. Şogirdhon bı dərş kitobhoni birə fikirhona ve güftirə fikirhon xıştanun rubaru bısoxtənund.

5-toyin pö Bə şogirdhon bı dərş kitobi birə nümunərə bə əsosi bə h'əqq xıştanun inşa nöıştan tapşırıq dora bəbiran. Tapşırığa bı fərđi qayda icro soxtan bə məqsəd müvafiqi. Şogirdhona bı dərş kitobi dora birə plan və təlimathon oşina bısoxtənund. Oydin nə birə məqomhon izoh soxtə bəbiran və be tapşırıq bə şogirdhon 15 dəqiqə vaxt dora bəbiran.

6-toyin pö Şogirdhona korhoni cürö soxtə bəbiran və peymunda bəbiran. Yəni ye çanto şogird inşa xıştana baxundan. Mə'lim və şogirdhon sınıf be nöıştəhon münosibət ruşun bıdorənund. İn bə məqsəd müvofiqi. Mə'lim h'əmmə nöıştəhona əz dərş bədə peymundəniyi, əgər eh'tiyoc hısti, müvofiq qeydhon soxtəniyi, tövsiyəhon xıştana bı nöıştə şəkil bə şogird təqdim soxtəniyi.

7-ci pö Bə xuna vese tapşırıq bə şogirdhon bə h'əqq xıştanun şəkilinə təqdimot h'özır soxtan ımbı doran.

8-toyin pö Bə şogirdhon qiymətdoran bə nəticəhon təlim uyğun raftaniyi.

2 Oileman

Mana ye kalah və mehribon oileman histi. Ben dafa beşmun bi h'əqq oileman bixostanum sıxan sozum.

In **babomani**. Ürə 63 yoşi histi. Ü bi oile əz h'əmmeyi kalahi. Baboman oqıla maslah'at-hon bıdoran. Bi pah'li h'əyot birə soh'a mey-vadorhon və gılxısdorhon koştond.

In **nənəmani**. Ürə 60 yoşi histi. Nəneman qe qəşəngi. Ü mehriboni, amma həmiş tələbkori. Nəneman mə'lim rıyozıyyoti.

In **möməni**. Ürə 40 yoşi histi. Möman h'əkimi. Qe mehribon və xəndaruyi. Ü bi xəstəxüna kor bısoxtan. Bi noxuşhoan və qeyqu bi dənışiran.

10

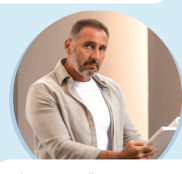

In **piyərməni**. Ürə 44 yoşi histi. Piyərmən şöferi. Bi kor xıştan və məsuliyyəti vəyəsiran. Ü, insonhona be salomətiyi mə'sulıyyot bigardundan.

In **burorməni**. Burormən bi şeştöyın sınıf baxundan. Ü ve idmonış məşğul babiran. Burormən adəbiyyot fənnirə qe bixostan.

In **kaləhin xuvərməni**. Ü, 11-toyın sınıfə şögirdi. Dərşon xıştana ə'lo baxundan. Im sol bə oli məktəb be qəbul biran qe ciddi h'özir babiran.

In əmiməni. Ü, torix mə'limi. Bi müh'oribe Vətan iştirək soxtə və qəhrəmoni ruşın dore.

“ Oilemuna qe bixostənum. Bi oile h'əmmeyi həminə qe bixostənund və bə dı dahəm və h'irnat və qeyqu münosi-bat ruşın bıdoranund. Bi oilemun h'əmmeyi bə ni-zom-intizom əməl bısoxta-nund.

“ Əziz dūştəh! İşmunış bi h'əqq oile üzvhonışmun mə'lumot h'özir sozınd. İnşə mudunind nəiştən.

11

Standarthon: 1.1.1., 2.1.2., 3.2.1., 4.1.3.

Nəticəhon təlim:

Güş doşta fkirhona müqoyisə bısoxtan.

Əz nəqli cümləhon ve istifoda soxtan bə h'əqq oile xıştan sıxan bısoxtan.

Mətnhona düzgün baxundan.

Bə h'əqq oile xıştan inşa bınöiştən.

Forme kor: kollektiv, fərdi

Üsul kor: sırqi-suol, müzokirə, nöiştən

Gedişot dərs

Mə'lim əz əvvəlin nümune dərs ve istifoda soxtan in dərsə mudunı təşkil soxtan. Bi əvvəlin dərs şögird bə h'əqq xıştan mə'lumot bıdoran, ben dərs bə həqq oile xıştan birə ve mə'lumot oşino bəbiran. Bə h'əqq oile xıştan mə'lumot doran bacarığirə bö molik bəbiran.

Ben dərsləş şogirdə şifohi və nöiştə nitqirə bə inkişofı diqqət soxtan lozimi. Düzgün bərdə şifohi müzokirə be nöiştə nitq baza bə'məl uvordan.

Ben dərsləş əz fərđi üsul kor istifoda soxtan bə məqsəd müvafiq h'isob bəbiran.

Tapşırıq xuna səviyyə şogirdhon bə nəzər ve vəyftan mudunı müxtəlif biran:

- ✓ Bə h'əqq oilə xıştan inşa nöiştan;
- ✓ Bə h'əqq oilə xıştan şəkilinə təqdimot h'özır soxtan;
- ✓ Fotohon oilə xıştana ve vəyəsundan beşun münosibət xıştana ruşun doran;
- ✓ Şəcərə oilə bə'məl uvordan;
- ✓ Rəsm oilərə kəşiran;
- ✓ Əz müxtəlif fiqurhon, plastilin, rangına koğəzhon ve istifoda soxtan maket oilərə hözır soxtan və s.

Bı oxır dərsləş qiymət doran bərdə bəbiran və be xuna tapşırıq dora bəbiran.

3

Muso babo

Xune Elçin bə boğ köç soxtund. Bı boğ əvvəl uşuna Muso babo xoş umori soxt:

– Salom, babo!

– Salom, baleman!

Muso mərd homin və zumustun bı boğ bəbiran bı, bə dor-hon bədanışiran bı, gül bikoştan bı.

Bə boğ köç soxta bə'də Elçin har səböh' zü imvaxışt, və babo xıştan bı ye cö bı boğ kor misoxt.

Bı boğ ye kələh dori bı. Ü bə hər tərəf toxa-bula roho dora bı. Həminə bı gərmə ruzhoni qunışhon bə zir in dor küre imbistund. Uşun şırın-şırın söhbət misoxtund. Hər dəfə miğultirund: "In dora koştəgorirə cuni həmişə soğ boş!"

Inhona Elçin bə şinirəni bı babo xıştan güfti:

– Babo. Bə man dor koştan vomuz.

Babo nəvə xıştana fikirə təqdır soxt.

12

Bə biyor dorind

Mətn "Muso babo" bədii mətni. Bı bədii mətnhon h'odisəhon nəğil soxta bəbiran. Bən əsərhon obrazhon bəbiran.

Bı bədii mətnhon əz dialoqhon istifoda bəbiran.

Salom, babo!

Salom, baleman!

} *In dialoqi.*

Muso babo və Elçin obrazhoni.

13

Standarthon: 3.2.1., 3.2.3., 3.2.5., 4.1.2.

Nəticəhon təlim:

Mətnə bə normahon tələffüz uyğun və sürəti baxundan.

Bədii mətnə çı biranirə bıstan.

Bə mətn əlovahon bısoxtan.

Sıxanhona düzgün və ve sürəti bınöiştan

Forme kor: kollektiv, kələh qruphon

Üsul kor: həmlə beyin, müzokirə, və rolhon xundan, nöiştan

Gedişot dərs**1-min pö.**

Mə'lim bə dərs və xunara tapşırıqhonirə və peymundani mudunı əz sər dəhiştan. Əgər müxtəlif növ tapşırıqhon hıst, beşun güşdoştan və kütöh' münosibət ruşun doran tövsiyə bəbiran. Əgər tapşırıqhon eyni növi, ye çanto nöiştə tpsırıq cürö soxta bəbiran, münosibt ruşun dora bəbiran. Digər nöiştəhon küre soxta bəbiran, əz

dərs bə'də peymunda bəbiran, nəticəhon bə şogirdhon elon soxta bəbiran. Nöişəhon bə portfolio şogirdhon doştan bə məqsəd müvofiqi.

2-toyi pö. **Əz ve rolhon xundan ve istifoda soxtan** “Muso babo” mətni xunda bəbiran. Bı məh'əl xundan düzgün tələffüz və intonasiya bə diqqət doştə bəbiran. Bı xundan prosesi məlim lozım bəbirəni bə şogirdhon müvofiq suolhon mudunı doran: *“Elçin be çı bə boğ rafta bə'də əz xo zü imxaxışt?”, “Ve fikirişmun, dora ki koştə?”, “Elçin be ançı bixostan bı ki, dor korı?”*

Mətnə xunda bə'də bə şogirdhon *“Ve fikirişmun, be ançı dor koştan lozımı?”, “Dor koştana komin foydahoni hıstı?”* suolhonirə ımbı doran.

3-toyin pö. **Bə** şogirdhon bı soda ye formeyi bə h'əqq bədii mətn məlumot dora bəbiran. Ve ru mətn dialoq ruşun dora bəbiran, işorahon pöyistan izoh soxta bəbiran.

4-toyin pö. Ve ru məzmun mətn be kor bərdan 1-3-toyin tapşırıqhon icro soxta bəbiran.

5-toyin pö Pişt mətnə be nöiştan bə şogirdhon təlimot dora bəbiran. Bı dərs kitobi birə plan xunda bəbiran, kütöh' müzokirə soxta bəbiran. Şogirdhona bı kələh qruphon poy bısoxtənund və tapşırığa icro bısoxtənund. Mətnə be kütöh' soxtan bə şogirdhon istiqomət bıdorənund.

6-toyin pö Bə tapşırıq qruphon bıdənışirənund və qiymət bıdorənund.

7-ci pö Be xuna ve mövzu əloqədor müxtəlif tapşırıqhon ımbı doran:

Məzmunmətnə vomıxtan;

- ✓ Bı əsos mətn rəsm kəşiran;
- ✓ Numi “Orzu Elçin” birə inşa nöiştan;
- ✓ Numi “Xüsusiyyəthon Muso babo” birə inşa nöiştan;
- ✓ Numi “Foydahon dorhon” birə təqdimot və yo be duvor hözir soxtan.

Tapşırıqhon ve qrup, cıfthon, yaxud fərdi forma icro bısoxtanı san uşuna bə məzmuni dənışı.

8-toyin pö Bə şogirdhon qiymətdoran bə nəticəhon təlim girərunda birəniyi.

Bijlə Summativ Qiymətdoran

Mə'lim bijlə summativ qiymətdorana və ru güşdoştan, xundan, yaxud nöiştan məzmun xətti mudunı təşkil soxtan.

İn ürə bə cürö soxtani bıdənişiran.

I. Mətn be güşdoştan

Məşhur ye rəssom bı tan ye podşohi xidmət bısoxtan bı. Podşoha əz ü xoşi na umoran bı, ürə əz saray bıxostan bı bə dür sozı. Be əzənin ye vohneyi bıgəştan bı.

Podşoha ye çimi kur bı. Ü, rəssoma qiyə zə və güfti:

– Man kiləm hıstum, kununiş şəkil mənə kəş.

Rəssoma dərd vəyift. Şəkliə kiləm kəşı , h'ökmdor san bı hırsın boşı.

Rəssom qe fikir soxt. Əz vəziyyət be dərmoran çora yoft. Podşoha marala şikor bısoxtəni kəşi. Hə kinin dun, çim xıştana yekirə bə nimeyi basta bı.

Rəssom qolib umora bı.

1. Bə hərəkət rəssom münosibət ruşun tind.

2. Bə hərəkət podşoh münosibət ruşun tind.

3. “Ü, şəkilə kiləm mıkəşı, san bı h’ökmdor hırsın boşı” fikirirə bə cədvəl əsosən tamom sozind. Hər duto fikirə səbəbirə ruşun tind.

Ü, şəkilə kiləm mıkəşı, san bı h’ökmdor hırsın boşı”	Ü, şəkilə kiləm mıkəşı, san bı h’ökmdor avoz hırsın boşı”

4. Podşoh be ançı şəkilə kəşiranirə məhz bə rəssom siforiş do?

5. Rəssoma və podşoha müqoyisə sozind.

Rəssoma

...

...

Podşoh

...

...

6. Rəssoma bə qolib umorani çı səbəb bı?

- A) bacarığı

B) ağıli
- C) istədodi

D) zindeyi

7. Bı cö rəssom ım bıstınd, əz in vəziyyət kiləm mıdərmorınd?

1. _____

2. _____

8. Bə cümlə *Podşoha ye çımı kur bı kur sıxanirə* ve komin ifoda ımbı əvəz soxtan?

A) Ye çımı şəft bı.

B) Əz çım əlil bı.

C) Ye çımı şikəst bı.

D) Bəbəyi dağarista bı.

9. Ven mətn komin fikir rasunda bəbiran?

10. Əz piyəruna sıxani komini bə ideye mətn uyğuni?

A) El zıhri, selə zıhri.

B) Zıhr bı vəhdəti.

C) Ağıl əz ağıl zəvəri.

D) Ağıl sıxan bısəxtəni sıxan lozım ni.

II. Ve xundan mətni

Quceyə əngürdor

Piyər Kamran bə eyvon niştə bı, çoy bıxordan bı. Bı yərəh çımhoni bə püşö eyvon birə əngürdor voxorist. Ü, Kamrana qiyə zə güfti:

– Kamran, kükman, biyo in quceyə əngürdora zındə sozim, cavon sozim. Kunun sozim ki, be mun şırına əngür tı.

Ben məh'əl Kamrana məktəb hamrahi Sadıqış umo. Hər satoyışun bı ya cö bə h'əyot firmorund.

Kamrana piyəri bine əngürdora vokərd, bə kütük pısirə cöthona, ziyoda çubuqhona ve mişor buri. Ancaq ye çubuği doşt. Bə'də bə ətrof əngürdor loka dırışt soxt. E'lhon bə ətrof birə sanqhona vordund bə kinorhon loka vəkirund. Əz ü bə'də e'lhon piyəre ve sıxani bə bine əngürdor öü dəkərdund.

Əz ü bə'də uşun ye talvor be dırışt soxtan şüru soxtund.

Talvor h'özır bəbirəni piyə çubuğa işnə soxt və bə məftil vəyəsund.

Duhun əngürdora ru bə zəvər do və bə'də e'lhon kinin güfti:

– Qe soğ boşind balahonman , lozimi ki, zəhmətişmun bə hədər naro. İn əngürdor bı 3-4 sol h'əmme həyota sa bışırışı. Həm kölgə san vəngəni,ımuna əz gərmi san yelig boşı, həmiş bemun şırına əngür san tı.

H'əqiqətəniş, vassol umorəni əngürdor xeyli toxa-bula do. Ye qoş girəşt h'əmme talvora gırift. Ürə kələh və yoşıla vəlghoni bə h'əyot aftora gərmə şüohonirə roho na do. Bə mingəhhon iyul mohi giləhoni çan ye nıxır birə salxumhon əz talvor vərixte bı.

1. Cümlərə tamom sozind.

2. “Quceyə əngürdor” bədii mətni, çünki

3. Cədvələ tamom sozind.

Ve fikirişmun, həodisəhon bı komin fəsil sər bızəran?	Be ançı cürö soxtana sübut sozind.

4. Bə mətn əsosən ımbı güftiran:

- A) Kamran doyi ve hərəkəthon xıştan bə e'lhon ibrət dərsi bıdoran.
- B) Kamran doyi bı ye cö fəoliyyətə nəticeyirə ruşun bıdoran.
- C) Kamran doyi əngürdora be covom birani hominə vese fəsil vocib h'isob bısoxtan.
- D) Kamran doyi h'əmme korhona xıştan di.

5. Bı moh iyul əngür tam rasirə bı. Fikirirə bə əsos mətn yo təsdiq, yoiş inkor sozind.

6. Bı mətn Sadığa hiç sıxani nıstı. O, zəhmətkeşə gedeyi ımbı güftiran? Be ançı?

7. Təsəvvür sozind ki, iyul mohiyi. Dırjdə salxumhon əz talvar vərıxteyi. Mətnə be davom soxtan çı mınöişind?

8. Əz inhon komini məh'sıl əngürdori?

9. Əngürdor sıxanirə mə'nöyi əz inhon komini?

Tənək əngür

Toxe sidor

Bohor əlçə

Qoze paluti

10. Bı mətn birə əsos fikirə müəyyən sozind

11. Plan mətnə girind.

Nöiştan məzmun xəttirə be real soxtan məlim bə ziro dora üsulhon mudunı istifoda soxtan.

4.1.1 standartirə be real soxtan mə'lim əz müxtəlif növ imla mudunı istifoda soxtan.

Ben h'öl əz robiteyi nə birə mətnhon (müxtəlif soda cümləhon) və bınöiştəni be şogirdhon çətinini bə'məl vordə sıxanhon istifoda soxtan tövsiyə bəbiran. Miqdor cümləhon 10-12, miqdor sıxanhon 5 çətinə sıxan ve biran şerti 10-12 sıxan mudunı.

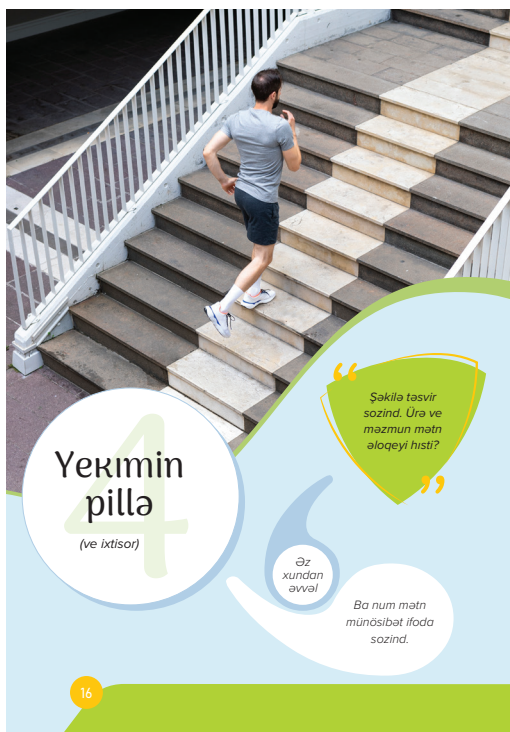
Əngürdor, mingəh, vəlghon, talvor, fəsil, fəoliyyət, h'əmme, m'əlim, salxumhon, zəhmətkeş, h'ökmdor, rəssom, vəziyyət, Foyda, koştan, şogird

4.1.2 standartirə be real soxtan məlim əz 10-15 cümlə iborət ye bijlə mətni cürö bısoxtan, şogirdhona ve sürəti nöiştan qobiliyyətirə bə forma bıvəngəstan.

4.1.3 standartirə be real soxtan ımbı təsviri inşa nöiştə soxtan. Mövzu cürö bısoxtəni mə'lim sərbəsti.

Qeyd. Şogird təsviri inşara çı biranirə dunusta bə'də beşun in inşara ımbı nöiştə soxtan.

5 Yekimin pillə

Standarthon: 1.1.1., 2.1.1., 3.1.1., 3.2.2., 4.1.3.

Nəticəhəon təlim:

Fikirhəonə müqoyisə bısoxtan.

Bə h'əqq müşohidəhəon xıştan sıxan bısoxtan.

Mənö nügə sıxanhəonə bıstan.

Mətnə ve intonasiya baxundan.

Təsviri inşa bınöiştan.

Forme kor: kollektiv, fərdi, bijlə qruphon

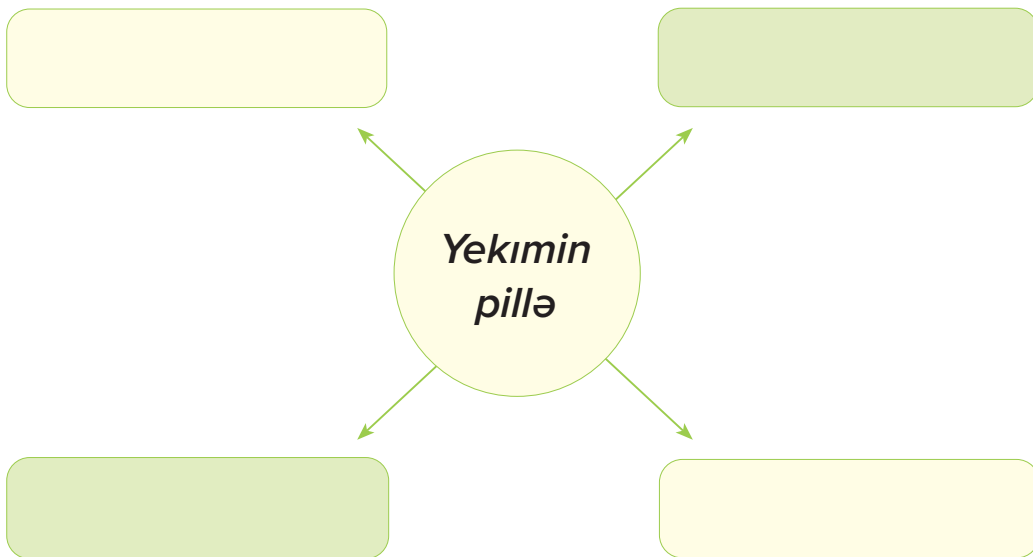
Üsul kor: klaster, nöiştan

Gedişot dərs

1-min pö. Mə'lim bə dərs əz müxtəlif üsulhon ve istifoda soxtan mudunı əz sər dəhiştan:

✓ Nəticəhəon BSQ-ə e'lon soxtan, xarakterik səhvəonə izoh soxtan, müvofiq töv-siyəhəonə doran;

- ✓ Ve ru mətn güşdoştan kor ve bərdan;
- ✓ Bə ətrof num mətn müzokirə bərdan;
- ✓ Əz üsul klaster ve sitifoda soxtan

Bə lövhə klaster kəşirə bəbiran, bə şogirdhon “Yekimin pillə” bafani çı bə nəzər gırıftə bəbiran?” suoli dora bəbiran. Cavobhon şogirdhon bə lövhə qeyd bəbiran və ve ru mətnə xundan korhon h’öziri bərdə bəbiran.

Klasterə bə şogirdhon bı vərəqhon kor ımbı təqdim soxtan. Ben vərəqhon be cavob doran bə şogirdhon 3-4 dəq. vaxt dora bəbiran. Tapşırığa mə’limə bə cüro soxtani ve dənişiran ve bijlə qruphon və cıfthon bərdan tövsiyə bəbiran.

2-toyi pö. Mətnə xundanirə be təşkil soxtan əz xundan əvvəl num mətn müzokirə bəbiran, bə şogirdhon “Ve fikirişmun, bə mətn be ançı in numa dorond?”, “Bı mətn əz çı san sıxan soxta boşı?” suolhoni dora bəəbiran. Əz kütöh’ə müzokirə bə’də mətnə xundani təşkil bəbran.

3-toyin pö. Bı məh’əl mətnə xundani intonasiya və cümləhona düzgün tələffüzi bə diqqət doştə bəbiran. İştirək h’əmme şogirdhon bə mətnə xundan vocibi. Əz xundan bə’də bə şogirdhon “Ve nun mətn roziyind? Be ançı?”, “Şoyəd num mətnə çarxunind, unca çı num mitind?” suolhonirə ımbı doran. Bə h’əqq məktəb, yoxud mə’lim birə gşdoştan mətnirə əz ü istifoda bəbiran, hər duto mətn əz məzmun xıştan müqoyisə bəbiran.

4-toyin pö. Ve ru məzmun mətn be kor bərdan əz bı dərs kitobi birə suol və tapşırıqhon istifoda bəbiran. Tapşırıqhon ve bijlə qruphon bərdan tövsiyə bəbiran. Bə vaxt be qənoə’t besoxtan in forme kora cürö soxtan bə məqsəd müvofiq hisob bəbiran.

5-toyin pö Sixansoxtan məzmun xəttirə be real soxtan bı dərs kitobi duto tapşırıq dora bire. Şogirdhon ve mövzu əloqədor (xuba əməlhon san əz dəstman giri, xuba əməlhon bemun bı oilə və məktəb vomıxtə bəbiran) müzokirə təşkil bəbiran. Bə müzokirəhon məktəb və mə'limhona vese oilə bə h'əyot inson mühüm birani bə püşö kəşirə bəbiran.

6-toyin pö Bə şogirdhon bə h'əqq mə'lim inşa nöıştan tapşırıq dora bəbiran. Tapşırıq bı fərdi qayda icro bəbiran.

7-ci pö Be xuna 12, 13-toyin tapşırıq dora bəbiran.

12. Şəkilə təsvir sozind. Məzmun şəkilə ve məzmun mətnə müqoyisə sozind.

8-toyin pö Qiymətdoran bə nəticəhon təlim uyğun bərdə bəbiran.

Dərs 6-7 Əsl şogird

5 Əsl şogird

• Ve fikrimun, əsl şogird kılam biraniy?

“Əsl şogird düz sızan soxtanı, dərs-hon xıstana xub xundani, bə kələh-hon h'ırmət soxtaniyi.”

20

Man bixostanum ki, bı h'əqq düsthonman beşmun sızan sozum. Düst-honman qeyi. Ve əksəriyyətişun qunşiyim.

Veşun sızana bı ye cö nohrem ki, bə təməsi ərozi rıoyat sozim, yoşilıra yelig boşim. Mə'limhonmun bafan ki, yoşilıra yelig biran, səhhətmuna yelig biran gırtirani.

Bı mohhon poriz xışka valghona bə ye cö küra bixostanım. Bı mohhon vassol ve kələhlon bı ye cö be koştana korhoni bıraftanım, əz dəstmun vərmora küməyə bixostanım.

Bə i'dhon ohil və küməyi nə birə insonhona ziyarət bixostanım. Beşun xunara bı korhoni kümək bixostanım, h'əyotışuna təmiz bixostanım.

Ve mə'limhonmun bı ye cö bə oilahon şahidhon zübəzü sər bıkəşirənim. Uşuna əz bıyır dərdordan na imbi. Bə tədbirhonmun uşuna də'vət bixostanım.

İmuna qe bixostanund.

1. Bə mətn bı komin suol cavob imbi yoftan?
A) Düşthon sızana bı ye cö be an çı nohre birund?
B) Bı homin e'lhon komin korhona bixostan birund?
C) Bə oilahon şahidhon kılam kümək bixostan birund?
D) Düşthon yoşilıra be yelig biran çı bixostan birund?

2. Bə mətnə əsəson komin düz ni?
A) Bə oilahon şahidhon qeyqu ruşun doran h'əmmeyirə qərti.
B) Ohil və küməyi nə birə insonhona ziyarət soxtan h'əmmeyirə qərti.
C) Düşthoni be xeyirxoh korhon soxtan təşviq bixostanund.
D) Bı hər fəsil insanhon müxtəlif korhon bixostanund.

3. Cümlərə tamom sozind.
Düşthona qe bixostanund, çünki uşun...

4. Be an çı şahidhona əz bıyır na imbi dərdordan?

5. Bə mətn əsəson fikir komini?

6. Bı mətn mə'nöyi mə'lum nə birə soxanhona cürə sozind və izoh sozind.

21

Standarthon: 1.1.2., 2.1.2., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.4., 3.2.5., 4.1.3.

Nəticəhon təlim:

Bə güş doşta fikir xıştan münosibət ruşun bıdoran.

Ve mövzu əloqəddor dialoq tərtib bixostan.

Mətnə və sürəti baxundan.

Cümləhona və intonasiya tələffüz bixostan.

Plan mətnə bəğıriftan.

Əsos fikirə müəyyən bixostan.

Mətn tərtib bixostan

Forme kor: kollektiv

Üsul kor: klaster, nöiştan

Gedişot dərs

1-min pö. Be tədris in mövzu dı sə'ət cürə soxta bire.

Bə 1-min səət mövzu bı cö rasundəniyi:

✓ tələbhon standarthon 1.1.2., 2.1.2., 3.2.1., 3.2.2.;

- ✓ Şogird bı məh'əl müzokirəhon bə güş doştə fikirhon münosibət xıştana ruşun dorəniyi, mövqe xıştana müdofə soxtəniyi, firkirhon xıştana sübut soxtəniyi;
- ✓ cümlərə məqsəd və intonasiya növhoni ve istifoda soxtan dialoq dırıst soxtan dunustəniyi;
- ✓ mətnhona bə qaydahon tələffüz ve əməl soxtan ve sürəti xundana dunustəniyi. Ben h'öl şogird bə vaxt qənoə't soxtana ve vomıxtan bərobər, ba xıştan xundan bacarıqhonorə bə forma san vəngəanı.
- ✓ mətnə ve intonasya xundana dunustəniyi (ton səs, fosilə, temp)

Be dialoq dırıst soxtan məlim bə şogirdhon nəqli və suol cümləhonirə kiləm bə'məl umoranirə ve sodə ye şəkili mudunı izoh soxtan.

Nəqli cümləhon bə h'əqq ye informasiyeyi, əh'volot və h'odisə məlumot bıdoran, bınöiştəni bı oxir cümlə işore nöqtə nohra bəbiran. Bı məh'əl şifohi nitq ton səs bə qul oxir cümlə kəm bəbiran.

Suol cümləhoni bə h'əqq əh'volot, h'odisə məlumot be vomıxtan istifoda bəbiran. Bı oxir suol cümləhoni işore suol nohra bəbiran. Bə şifohi nitq ve intonasiya tənzim bəbiran.

Ve vomıxta mətnhon bə şogirdhon be dialoq nümunə imbı ruşun doran.

Be dialoq dırıst soxtan bə şogirdhon in mövzuhon imbı təqdim soxtan:

- ✓ “Şogird kiləm birəniyi?”
- ✓ “Şogird bə ki bafanund?”
- ✓ “Ve düsthonman bə hiç kəsi nəbirəhon kümək” və s.

Ve ru mətn xundan və suolhon məzmun kor bərdə bəbiran.

Bə 2-toyin sə'ət mövzu bı cö rasundəniyi:

- ✓ Tələbhon standarthon 3.2.4.,3.2.5, 4.1.3.;
- ✓ Müfəssəl plan mətn gırıftə birəniyi;
- ✓ əsos fikir müəyyən birəniyi (rol məktəb və mə'limhhon bə h'əyot şogirdhon qe kələhi), ve fikir əloqədor bə əlovəhon şogirdhon güş doştəniyi.
- ✓ təsviri inşa nöiştə birəniyi. Be inşa nöiştəni məlim xıştani h'özirə planış mudunı təqdim soxtan, yoxud plan əz nöiştəni əvvəl ve şogirdhon bı ye cö imbı h'özir soxta biran. Çünki plana kinin h'özir soxtan bı şogirdhon müstəil plan h'özir soxtan qobiliyyətirə bə forma be vəngəstan san kümək sozi.

Bı dərs kitobi b  plan nümunə dora bire.  z həmin nümunə  mb  istifoda soxtan.

B  hər duto dərs forma və  sulhona m 'lim b  plan vəngəstə dərsə v  d ni iran c r  soxta bəbiran.

Ve mövzu  loq d r b  xuna tapşırıq b dor ni mövzu, səviyyə yo  şogirdhona v  bacarıq imkonhoni b  nəzər v y ft  birəniyi.

B  oxır hər duto s ' t qiymətdoran b  nəticəhon təlim uy  un bərdə birəniyi.

9. B   sos şəkilhon bı mövzu " sl şogird kinin bəbiran" mətn h z r sozind.

1

2

3

4

   z plan istifoda sozind.

PLAN

1. D st on
2. Kise p l
3. L yoq t.
4. T      r zan

   z sıxan on b f rm , z  m t nabo ı, t      r b soxt n m bı nöiştəni istifoda sozind.

Bijlə Summativ Qiymətdoran

Bijlə summativ qiymətdorana be bərdan təsviri inşa nöiştə soxtan tövsiyə bəbiran.

Be inşa in mövzuhon təqdim bəbiran:

- ✓ “Ranghon poriz”
- ✓ “Ozərbəyconman”
- ✓ “Vətənman”
- ✓ “Poriz yurdman”
- ✓ “Mənə məktəbman”
- ✓ “Ə’zizə məlimman” və s.

Be inşa nöiştan bə şogirdhonxüsusiyyəthon təsviri inşa bə biyorişun vəngəstə bəbiran. Bə şogirdhon plan təqdim bəbiran.

Müqəddimə h’issə

Bə h’əqq təsvir birəniyə şəxs, əşyo ümumi fikir güftirə bəbiran, mə’lumot dora bəbiran. Əz əlomot ifoda soxta sıxanhon istifoda bəbiran

Əsos h’issə

Şəxs, əşya h’odisə müfəssəl təsvir bəbiran.

Nəticə

Əsos fikir güftirə bəbiran. Şəxsi münosibət ifoda bəbiran.

Bə inşa be qiymət doran meyorhon müəyyən birəniyi.

Ve ru məzmun:

- ✓ Məzmun bə num uyğuni; (qismən uyğuni, uyğun ni)
- ✓ H'issəhona bə həm bıbastan; (na bıstan bastan, qismən bıbastan)
- ✓ Bə müqəddimə, əsos və nəticə h'issə dorahon uyğuni;
- ✓ Əz sıxanhon bı cöyi və düzgün istifoda bire;
- ✓ Əz soda cümləhon istifoda bəbiran;
- ✓ Robiteyi birə mətn tərtib bısoxtan. (bə are cümlə robite nısti)
- ✓ Nöişte inşa bə tələbhon təsviri inşa uyğuni.

İşorahon pöyistan:

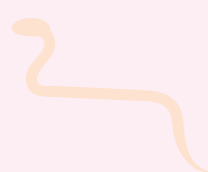
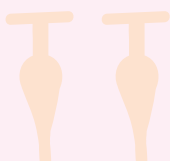
- ✓ Əz nəqli və suol cümləhoni bı cöyi istifoda bısoxtan;
- ✓ Bı oxır cümləhon əz müvofiq işorahon pöyistan istifoda bısoxtan;
- ✓ Bə normahon hüsrxət əməl bısoxtan;
- ✓ Sıxanhona düzgün bınöiştan;
- ✓ cümləhona düzgün bınöiştan;
- ✓ cümləhona bə həm bıbastan;

Həcm inşa: 10-15 cümlə

II FƏSİL

Əcoibə kəşfhon

1. Ataş
2. Nöiştan
3. Nöiştan
4. BSQ
5. Tərsiyə nağılhon
6. Tərsiyə nağılhon
7. Fotokamera
8. Fotokamera
9. BSQ-1

Standarthon: 1.1.2., 3.2.1., 3.2.6.

Nəticəhon təlim:

Güş doşta fikirəonə şərə bəsoxtən.

Mətnə və sürəti və bə qaydəhon tələffüz uyğun baxundən.

Əsos h'issəhon mətn nəğil bəsoxtən.

Formə kor: kollektiv, və bijlə qruphon, fərđi

Üsul kor: sırqi-suol, və fosilə xundən, BBDV

Gedişot dərs

1-min pö. Mə'lim bə şogirdəon II fəsilə, ürə mohiyyəti, bən fəsil bə h'əqq vomixtəniyə mətnəon kütöh' məlumot bıdoran. Bə şogirdəon "Əcoib kəşfəon bafəni çı bə sər bəftorənind?" "Bə h'əqq komin kəşfəon məlumotışmun hıstı?" və s. Suoləon dora bəbirən. Bə'də bı dərs kitobi birə dialoq xundə bəbirən. (səh.22), ye kütöh'ə müzokirə bəgirəştən.

Əz üsul BBVV ımbı istifoda soxtan.

Fikirhon şogirdhona bə I sütün (Bistənum), ve mövzu əloqədor çıra bixostənund vomizund, bə h'əqq beşun maraq kəsəb soxta məsələhon bə II sütün (Bixostənum Dunum), vomixtənihona bə III sütün (Vomixtum) nöıştə bəbiran.

Bistənum	Bixostənum Dunum	Vomixtum

2-toyin pö “Ataş” mətnirə xundani təşkil bəbiran. Mətn ve fosilə xundan üsuli xunda bəbiran. Şogirdhon mətnə ve fosiləhon baxundan, cöyi umorəni suolhon bədorənund. Ve ru bı dərs kitobi birə şəkilhon kor bərdə bəbiran və şogirdhon şəkilhon mətnə bə komin h'isseyi uyğun biranirə müəyyən bixostənund.

3-toyin pö Bı sər 1-7-toyin suolhon kor təşkil bəbiran. Tapşırıqhona bərdan ve bijlə qruphon bərdan tövsiyə bəbiran. Suolhon ba are qruphon bərobər poy soxta bəbiran. Be icro tapşırıqhon 10 dəq. kifoyəti.

7. Səbəb-nəticə əloqəhonirə komini səhvi?

Səbəb	Nəticə
Bırəq dorhona basuzundan bı	İnsonhon ataşa bə dəst vordund.
Ataş bə dəst vorda bı.	Bə nügə çihon rah vokərdə.
İnson ataşa bə dəst vordana vomixt.	Ataş bə dəst umo.

4-toyin pö. Qruphon cavobhon xıştanuna təqdim bixostənund və beşun qiymət bədorənund.

5-toyin pö. Əz güşdoştan mətni istifoda bəbiran.

Yunan nağılhonirə ye qəhrəmoni hısti: Prometey. Mə'nö in sıxan "müdrək", "əz gələcək xəbər dorəgor" güftirəniyi. Prometey insonhona be xuşbəxt zıstani küşiş soxte. Ve güftirəhon, ataşa bə insonhon ü dore. Veniş ü, inkişofa, mədəniyyətə, incəsənətə beşun baxşire. Prometey bı qaya birə cöhon, bə xlinik və torikə mağarahon zıstə insonhon xuna duxtana, gəmi rost soxtana, ve təsərrüfot məşğul birana, olat dəyıftana, şımərdana, nöiştan-xundana, sola bə fəsilhon, mohhon, həftəhon, ruzhon poy soxtana vomixte.

Prometey bə insonhon tövsiyə soxte ki, mə hilund ataşa mırdan. Əgər tonqalhon insonhona zıstə mağarahoni həmişə suzi, bə nəsil inson hiç qüvveyi na mudunı fırağıstan.

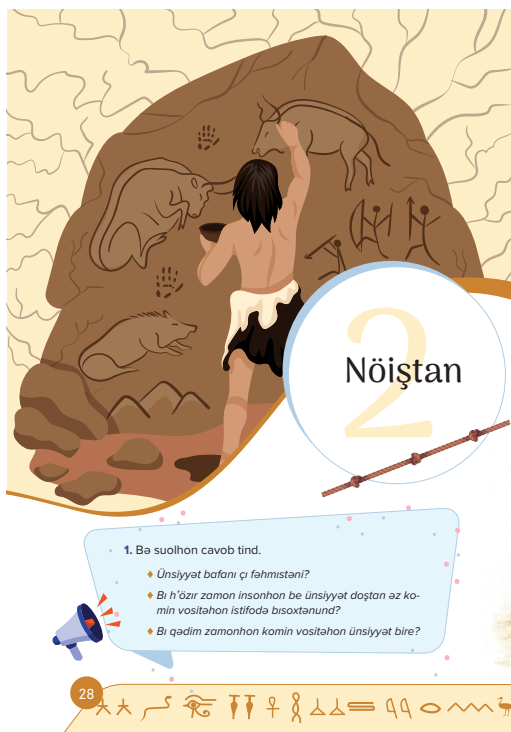
Bə şogirdhon bə mətn ve diqqəti güş doştan tövsiyə bəbiran. Lozım boşı, bə mətn dı dəfə güşdoşta bəbiran.

6-toyin pö. Bə əsos güşdoştan mətni bə suolhon cavob dora bəbiran. (dərs kitobi, səh.25)

7-toyin pö. Cavobhon şogirdhon peymunda bəbiran,be xuna 9-toyin tapşırıq dora bəbiran.

8-ci addım. Qiymətdoran bə nəticəhon təlim uyğun bərdə bəbiran.

Dərs 2-3 Nöiştan

1. Bə sualhon cavob tind.

- ◆ Ünsiyyət bafanı çı fəhmistani?
- ◆ Bı h'özır zaman insonhon be ünsiyyət doştan az ko-min vositahon istifoda bısaxtanund?
- ◆ Bı qadim zamanhon kamin vositahon ünsiyyət bire?

2. Mətnə baxundəni bə intonasieyi diqqət rasunind.

Qe-qe əvvəlhon nöıştana, telefona, kompüterə, elektron şəbəkəhona hiç komini na bı. Bə müxtəlif ərozihon birə insonhon ve həmin ve sürəti na bistan birund əloqa doştan.

Pas uşun çı bısaxtan birund? Ve həmin kiləm əloqa bidoştan birund?

Qadim insonhon az təbiət beşun bə'məl vordə şəroit istifoda bısaxtan birund.

Bı qadimihon ye vosite ünsiyyət ə'lö bı.

Ye ə'löyi bıdəyasundəni h'əmmə xalqa bı şori, bə ə'rsi də'vət mısaxtund.

Duto ə'lö bıdəyasundəni ödəminhona bə da'vo qiyə bızaran birund.

Sato ə'lö h'əmmeyirə bə vəhdət də'vət mısaxt.

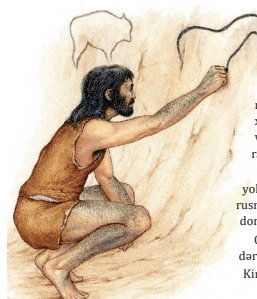
Bə'dəhon nöıştan bə'məl umo. Nöıştan kaləh kəşfhona ye-kiyi. Ürə müəllifi kallektivi.

Əvvalin nöıştəhon müxtəlif işorəhon və rəsməhon bire.

Uşun ba ru sanqhon, qayəhon və porqəhon taxta bire. Qadim insonhon az müxtəlif işorəhon, rəsməhon istifadə soxtana və bı h'aqq xıştanun, odatəhon, əna'nəhon, h'əyot və mə'şətxıştanun mə'lumot bido-ran birund.

Məlumathona be rasundan az oğ-yohoniş istifadə soxta bire. Məsələn rusmuna ve əngil zərən sayhona və miq-dor əyyohona təyin soxtond.

Qe-qe bə'dəhon h'ərifəhon bə meydun dərməre və əlifbo dırışt bire. Kininiş, nöıştan təşəkkül yofte.

Standarthon: 1.1.2., 2.1.2., 3.1.1., 3.2.1., 3.2.2, 3.2.4., 3.2.5, 4.1.1.

Nəticəhon təlim:

Güşdoştə fikirhona təhlil bısaxtan.

Bə nitq xıştan əz müxtəlif cümləhon istifoda soxtan.

Mə'nö nügə sıxanhona bistan.

Mətnə ve sürəti baxundan.

Plan mətnə bəğıriftan.

Mətn tərtib bısaxtan.

Formə kor: kollektiv, ve bijlə qruphon, fərdi

Üsul kor: müzokirə, ve fosilə xundan

Gedişot dərs

Be tədris “Nöiştan” mətni 2 sə'ət cürö soxta bire. Mətnə be fəsil vəngəstanirə əsos məqsədi nöıştana ən mühüm kəşf bəşəriyyət biranirə bə diqqət rasundəni.

Bı məh'əl tədris məlim bə ziro dora birə vərəq kor mudunı istifoda soxtan:

Vərəq kor

Sınıf _____

Num, familiya _____

Torix _____

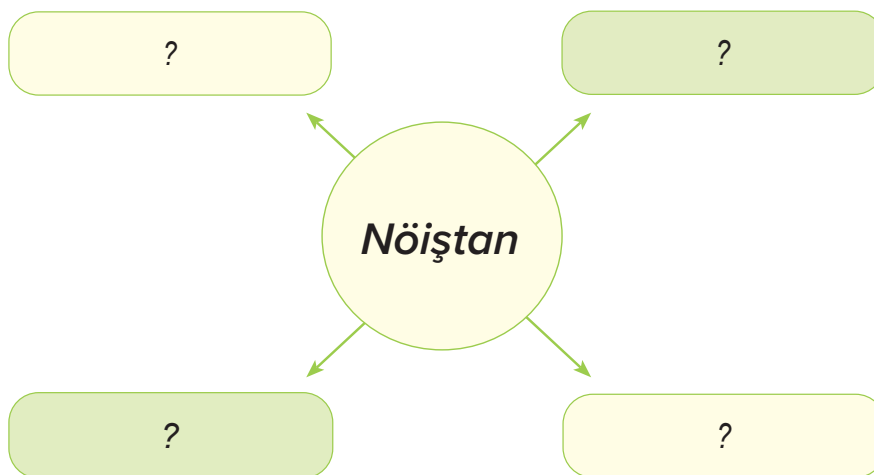
Əhəmiyyət nöiştan

1.

2.

3.

Əz üsul klaster istifadə soxtan mümküni. Bə şogirdhon “Bə h'əbq nöiştan çı bıştənind?”, “Nöiştan çiyi?” suolhonirə ımbı doran.

Bə 1-min sə'ət mövzu bı cö rasundəniyi:

- ✓ Tələbhon standarthon 1.1.2., 2.1.2., 3.2.1., 3.2.2.;
- ✓ Şogird bı məh'əl müzokirəhon bə güş doşta fikirhon münosibəthon xıştana ruşun dorəni, mövqe xıştana müdofə soxtəniyi, firkirhon xıştana sübut soxtan dunustəniyi;

- ✓ cümlərə müxtəlif məqsəd və intonasiya növhoni və istifadə soxtan dialoq dırışt soxtana dunustəniyi;
- ✓ mətnhona bə qaydahon tələffüz və rıoyət soxtan xundana dunustəniyi. İn bı tədris prosesı bə vaxt qənoət soxtana beyi imkon bəməl uvordan.
- ✓ mətnə və intonasya xundan dunustəniyi (ton səs, fosilə, temp)
- ✓ bə mətn oid birə bə suolhon cavob dorəniyi.

Ve ru mətnə xundan və suolhon məzmun kor bərdə bəbiran.

Bə 2-toyin səət mövzu bı cö rasundəniyi:

- ✓ Tələbhon standarthon 13.1.1., 3.2.4., 3.2.5, 4.1.1. ;
- ✓ Mə'nö nügə sıxanhona dunustəniyi.
- ✓ Müfəssəl plan mətn gırıftə birəniyi;
- ✓ əsos fikir müəyyən birəniyi (rol məktəb və məlimhon bı həyot şogird kələhi), və fikir əloqədor bə əlovahon şogirdhon güş doştə birəniyi.
- ✓ mətn və plan mətnə hözir soxtana dunustəniyi.

Bı dərş kitobi nümune plan dora bire. Əz həmin nümünə ımbı istifadə soxtan.

Bə hər duto dərş forma və üsulhon əz tərəf mə'lim bə plan vəngəstə dərş uyğun cürö soxtə bəbiran.

Ve mövzu əloqədor bə xuna tapşırıq bıdorəni mövzu, səviyyə yoş şogirdhon uşuna bacarıq imkonhoni bə nəzər vəyiftə birəniyi.

Ve ru tapşırıqhon kor.

Bə ıcro 5-toyin tapşırıq əsos məqsəd bı şogirdhon əloqəhon səbəb-nəticə müəyyən soxtan bacarığırə bə forma vəngəstəni.

Bə ıcro 7-toyin tapşırıq əsos məqsəd bı şogirdhon əz mobil telefonhon və səməreyi istifadə soxtan bə sər vəngəstəni. Əgər şogirdhon tapşırıqhona ıcro bısoxtəni cətinı mıkəşund, beşun və müəyyən suolhon ımbı istiqomət doran.

Bı oxır hər duto sə'ət qiymətdoran bə nəticəhon təlim uyğun bərdə birəniyi.

Bijlə Summativ Qiymətdoran

Bijlə summativ qiymətdorana və imla nöiştan bərdani tövsiyə bəbiran.

Mətn imla müəyyən bəbiran, şogirdhona və işorahon pöyistan əloqədən vomıxta və dunusta qaydahon bə nəzər vəyiftə bəbiran.

Mətn imlara bə qiymət doran meyorhon müəyyən bəbiran.

Be mətn imla nümunəhon

Şahin və düsthoni

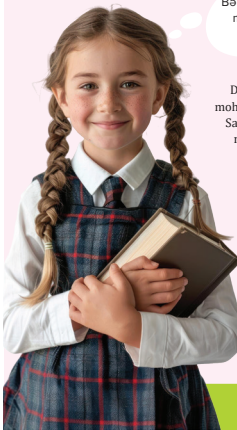
Havo nüg vər isbihi zərə bı. Piyər Şahin bə güvö durundan bə qul soh'ə bı rah ufto. Ye hor bədə Şahiniş əz xo vogəh bı. Bə sə'ət nıhtə kəm munda bı. Dəst-ru xıştana şüstə bə'də bə h'əyot firmo. Bə lokahon dənışı. Ü , bə üşə bə raftan düsthon xıştana güzət bısoxtan bı. Hə bı yərəh ye siyəh xırı püşö aftora gırıft. Yəqin, san bı vorış vorı.

Bə cümləhon və müraciət sıxanhoni (xitobhon) və işorahon pöyistan əloqədən cümləhon dora bəbiran. Şogirdhon bı lozim birə cöhon işorahon pöyistana noh-rəniyund.

Mö, bəs Nodir bıceyi? Ye hor bə'də miyo, kükman. Gülnor, dərshontıra xunde? E'lhon, bə kələhhonişmun bə niştan cö ruşun tind. Seyron, kirə bıgəştəni? Dədə, ımruz əz dərshonman əlo ustorum. Mə'lim, san ımuna bə muzey bərinde?

Məlim miqdor cümləhona bə ziyod və kəm soxtani sərbəsti.

Dərs 5-6 Tərsiyə nağılhon

3

“Tərsiyə nağılhon”

Bə şünöyistə fikrinhon münosibət ruşun tind.

Dərs xundan bı. Aygün mə'lim püşöyün moh bə e'lhon tapşırıq dora bı ki, Süleymon Sani Axundova “Tərsiyə nağılhon”ı xunund. Güftira bı ki, ve diqqəti xunund. Çünki müzokirə san bı boş.

Lətifə xəbər vayıft:

– Aygün mə'lim, imun hə ye h'koya san xunim?

– Xeyr, Lətifə. Na imbi.

E'lhona ye-di nəfəri əz cö xıştan güfti:

– Bə ançı na imbi?

– Şoyəd işmun h'əmme nağılhona na xunind, na san dunind ki, uşuna numi bə ançı “Tərsiyə nağılhon”ı. H'ikoyahonəy na san dunind müqoyisə soxtan.

– Oydini, mə'lim.

– Balahonman, əz biyorişmun mədəronind ki, kitob xundana foydeyi qeyi.

E'lhon əz dərs bə'də bə kitobxunə məktəb raftund və mə'lim güftirə kitoba vəyiftund.

E'lhon bə kitob bira h'ikoyahona ve kalah havas və marağ baxundan birund. Hər kas ve diqqəti baxundan bı ki, bı məh'əl müzokirə kitob diya fəol boşund.

 1. Davom mətnə fikir sozind.

2. Təsəvvür sozind ki, müzokirə biraftan.

Standarthon: 1.1.2., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1., 3.2.1., 3.2.3., 3.2.4., 4.1.3.

Nəticəhon təlim:

Güşdoşta fikrinhona təhlil bıssoxtan.

Şinirəhon xıştana və xundahon xıştana müqoyisə bıssoxtan.

Bə nitq xıştan əz müxtəlif cümləhon istifoda bıssoxtan.

Mə'nö nügə sıxanhona bıstan.

Mətnə ve sürəti baxundan.

Bədii mətnə fərqlə bıssoxtan.

Plan mətnə bəğıriftan.

Mətn tərtib bıssoxtan.

Formə kor: kollektiv, və biqlə qruphon

Üsul kor: müzokirə, və proqnoz xundan, və rol xundan

Gedişot dərs

1-min pö.

Be tədris “Tərsiyə nağılhon” mətni 2 sə'ət bı nəzər gırıftə bire. Mə'lim dərsə planirə bə səviyyə sınıf və şogird uyğun mudunı gırıftan. Ven bərobər, bə mə'lim bə ziro birə tövsiyəhon dora bəbiran.

Bə əvvəlin sə'ət dərs bı cö rasundəniyi:

- ✓ *tələbhon standarthon 1.1.2., 2.1.1., 2.1.2., 3.2.1. real soxtana;*
- ✓ *ve güşdoşta fikirhon əloqədor mövqe xıştana şərh soxtana;*
- ✓ *bə are güşdoşta və xundahon xünö və fərq birə məqomhona müəyyən soxtana ;*
- ✓ *Bə nitq xıştan əz müxtəlif cümləhon istifoda soxtana;*
- ✓ *mətnə bə qaydahon tələffüz uyğun ve sürəti xundana;*
- ✓ *bı mətn birə h'odisəhona təhlil soxtana dunustəniyi.*

Mə'lim bə dərs əz müxtəlif üsulhon ve istifoda soxtan mudunı əz sər dəhiştan;

- ✓ *əvvəl nəticəhon BSQ-rə e'lon bısoxtan, bə'də xarakterik səhvəhona ve izah soxtan;*
- ✓ *bə h'əqq nağıl ümumi suol-cavob ve soxtan;*

Mə'lim be əzənin dərs əz proqnoz soxtan ("Ve fikirişmun, bı mətn əz çı san sıxan sozund?", "Be ançı num mətn "Tərsiyə nağılhon?"-i və s. suolhon ımbı istifoda soxtan.

İn həm ve nöiştan, həmiş şifohi mudunı icro biran. Ve nöiştan be girərundən bə şogird həm əvvəlin, həmiş bədərən fikirhon xıştanuna be müqoyisə soxtan imkon bıdoran.

Bə şogirdhon bə ziro birə vərəq kor təqdim mudunı biran:

Vərəq kor

Num mətn	Ve fikirişmun, bı mətndə əz çı san sıxan sozund?	Num mətn be ançı "Tərsiyə nağılhon"-i?

Mətnə baxundəni əz üsul ve rolhon xundan ımbı istifoda soxtan. Bı məh'əl xundan düzgün xundan, mimika, ton səs bə diqqət doşta bəbiran.

Əz in bə'də əz güşdoştan mətni istifoda bəbiran.

Güşdoştan mətni

Süleymon Soni Axundov be elhon müxtəlif əsərhon nöişte. Ü, bə 1912–1914-toyin solhon ye çanto h'ikoya nöişte: “Əhməd və Məleykə”, “Ə'bbos və Zeynəb”, “Nurəddin”, “Siyəh kilə”, “Əşrəf”.

İn nağılhona bı ye cö numi “Tərsiyə nağılhon”i.

H'ikoyahona Hacı Səməd nağıl bısoxtan. Ü in nağılhona be kük xıştan Məmməd və kile xıştan Fotimə xıxan bısoxtan. Ben h'ikoyahon volideynhon xıştana virsoxta və səh'ibi nə birə e'lhona əz toleyi söhbət vokərdə bəbiran.

Süleymon Soni Axundov bə h'əqq num in əsər kiinin bınöiştan: “İn h'ikoyahona, h'əqiqətəniş, ve tərsi bı. Çünki e'lhona çətinə h'əyoti ruşun dora bəbiran. Ammo uşun e'lhona nə bıtərsundan, beşun h'əyota h'əqiqəthonirə, h'əyota rışına və torikə tərəfhonirə bivokərdan, təntəne xeyirxohi və ədolətə ruşun bıdoran”.

Şogirdhona be güşdoştan və xundan birə mətnhona müqoyisə soxtani, bə areyişun birə xünö və fərqləmə müəyyən soxtan bı şogirdhon bə şinirəhon, müşohidə soxtahon və xundahon xıştanun münosibət ve ruşun doran bərobər, müqoyisə soxtan bacarığıyış san bə forma vənganı.

Bı dərs mə'lim təxəyyül şogirdhona bə forma be vəngəstan kümək soxtəniyi. Pişt mətnə fikir soxtan, bı məh'əl müzokirəhon komin fikirhona güftirə biranirə təxmin soxtan bı şogirdhon təhlil, şərh soxtan, fikir soxtan bacarığhonirə bə forma be vəngəstani san əsos səbəb boşı.

Bə dutoyin sə'ət dərs bı cö rasundəniyi:

✓ *tələbhon standarthon 3.1.1., 3.2.3., 3.2.4., 4.1.3. real soxtana;*

✓ *nügə sıxanhona izoh soxtana;*

✓ *Müzokirə bərdana*

✓ *Mətnə bədii mətn birənirə əsosirə ruşun doran;*

✓ *Müfəssəl plan mətn gıriftana ;*

✓ *Şəkilə bə əsosi inşa niştana dunustəniyi.*

Bə dutoyin sə'ət şogirdhon bı fərdi şəkil məzmun mətnə kütöh'irə nağıl bısoxtan, məzmun mətnə bə plan be vəngəstan əz kor ve bijlə qruphon ve istifoda soxtan ımbı bə h'əyot girərundan.

Şogirdhon bədii mətnhona fərq soxtana dunustəniyund. Mə'lim "Be ançı in mətn bədii mətn h'isob bəbiran?" suolirə mudunı bə şogirdhon doran.

Bə əsos şəkil inşa nöiştan bə m'əlimə cürö soxtani uyğun fərdi, yoxud ve qruphon ımbı bə h'əyot girərundan.

Bı şogirdhon müzokirə mədəniyyəti bə forma be vəngəstan bə ətrof konkret mövzuhon müzokirə bərdan bə məqsəd müvofiqi. Bı dərs kitobi be əzənin mövzuyiş dora birə.

Be xuna tapşırıq doran və qiymətdorana bərdan bə diqqət doştəniyi.

Dərs 7-8 Fotokamera

Bə XIX əsr əld birə marağı birə kəşthona yekiyi fotoyi. Foto əşyo və yoxud insona əksirə bə dərordan imkon bətoran. Fotoqrafiya sıxan yunanı, mə'nöyi "və rışını kaşıra şakil" güftirani.

Qe-qe solhan əz in püşö numi "kamera-obskura" birə ye cihoz düst soxta birund. In cihoz bi ye tərəfi sulo birə ye qutirə bö xunö bi. Rışın soxta ye cisimə bö bə sulo istiqomat bətoran birund. Ben mə'həl bi əks tərəf cihoz cisimə biyə və karxunda əksi bə'məl umoran bi.

Müosir fotokamerahoniş kinini. Fotoşakil hər yeki əşyora və yoxud mənzərələrə bə kaşıran abyektiv kamerara ürə bəsəri istiqomat dora bəbi-

36

ran. Rışını bi darun kamera doxil bəbiran və bə plynka bəf-toran. Bi nəticə kamera bə püşöxiştan birə təsvirə bə plynka hakk bəsoxtan. Bə'də plynkara və xüsusi kimyəvi maddəhən oşkor bəsoxtənund. Bi oşkor birə plynka munda təsvirhəna bə xüsusi fotokoğəz hakk bəsoxtənund. Bə oxir fotoşakil bə'məl umoran.

Hezım bə əksəriyyat fotokamerahon bə müxtəlif şərait bə şakil kaşıran qeyə imkonhon hısti. Ləmpə fotoqrafik impuls atrofa bə rışın soxtan nımətöriki yoxud bi toriki bə fotoşakil kaşıran imkon bətoran. Cürö birə abyektiv əz imun bə dır birə parametrhəna bə nəzdik soxtan şəroit bə'məl yordan. H'əttə bə zir öü şakil kaşıra fotokamerahoniş hesti.

Bə digital fotoaparathon əz plynka istifadə na bəsoxtənund: təsvir bə digital forma bəgiraştan və bə disk nöiştə bəbiran.

Bə biyör dörind

In mətn elmi mətn h'isob bəbiran. Fərqi əz bədii mətn inhoni:

- əz mürəkkəb cümləhən qe istifadə bəbiran;
- çətin sıxanhon qe bəbiran;
- bı ye səh'eyi əld birə sıxanhonə əz ü qe istifadə bəbiran.

37

Standarthon: 1.1.1., 1.1.2., 2.1.2., 3.1.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.6., 4.1.1., 4.1.3

Nəticəhən təlim:

Güşdoşta fikirhəna təhlil bəsoxtan.

Şinirəhən xıştana və xundahən xıştana müqoyisə bəsoxtan.

Bə nitq xıştan əz müxtəlif cümləhən istifadə bəsoxtan.

Mə'nö nügə sıxanhonə bəstan.

Mətnə və sürəti baxundan.

Bədii mətnə fərqi bəsoxtan.

Plan mətnə bəgırıftan.

Mətn tərtib bəsoxtan.

Formə kor: kollektiv, və biylə qruphon

Üsul kor: müzokirə, suol-cavob, nöiştan

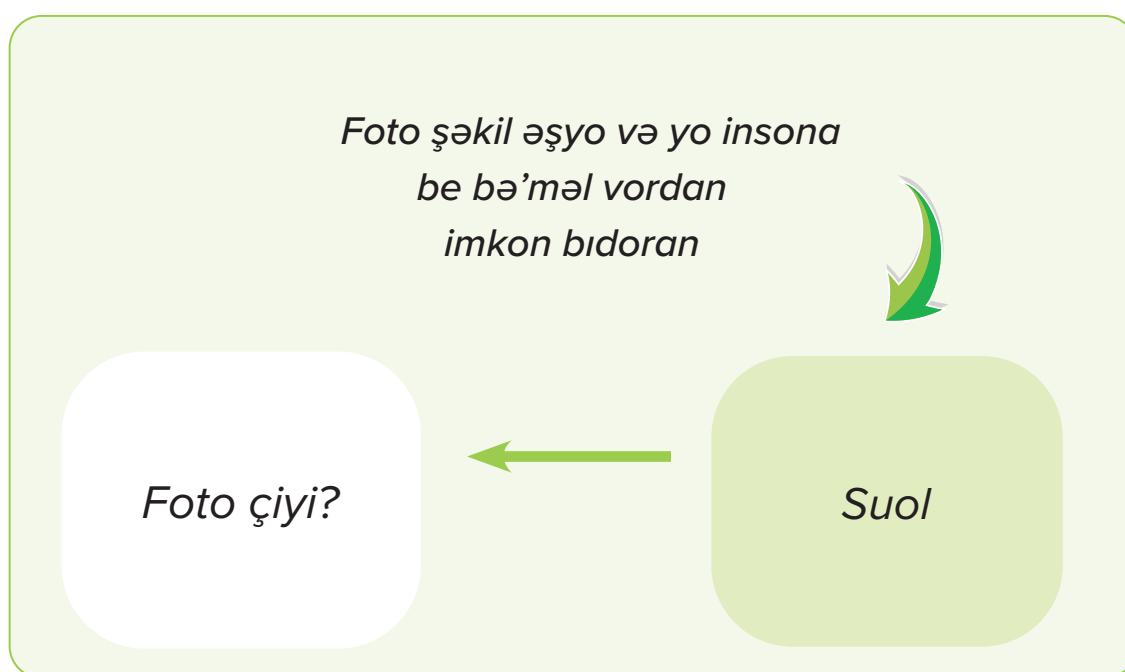
Gedişot dərs

Bə tədris mövcud dərs 2 sə'ət bı nəzər gırıftə birə.

Bı əvvəlin sə'ət dər:

- ✓ Tələbhon standarthon1 2.1.2.,3.1.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.6., 4.1.1. real soxtan bı nəzər gıriftə bire.
- ✓ Mə'lim ve ru mətnə xundani kor bıbərdan, ve ru məno nügə sıxanhon koriş bıbırdənund.
- ✓ Əz mətn be dialoq dırıt soxtan müəyyən cümləhaona cürö soxtan, bı əsos həmin cümləhon suol cümləhoni və dialoq be h'özır soxtan kor təşkil bəbiran;

Nümunə:

Bı əsos h'özır birə suolhon dialoq tərtib bəbiran. Tapşırığa ve cıfthon icroyi bə məqsəd müvofiq h'isob bəbiran, bə vaxt be qənoə't soxtan ımbı mətnə bə tam h'issəhon poy soxtan və bə cıfthon doran.

- ✓ Bə şogirdhon elmi mətn və ürə xüsusiyyəthoni izoh soxta bəbiran. Şogirdhon mə'limə nəzəri izohhonirə bə mətn tətbiq bısoxtənund.
- ✓ Məzmuna bə dəst be vordan ve ru suolhon və lüğət kor bərdə bəbiran.
- ✓ Nügə sıxanhona düzgün nöiştan vərdişirə bı şogirdhon bə forma be vən-gəstan əz mətn müvofiq sıxanhon, basta sıxanhon və cümləhon diktə bəbiran. Şogirdona nöiştəhonirə ve müxttəlif üsulhona ımbı peymundan:

- Mə'lim nöiştəhona xıştəni vəkiran, peymundan, nəticəhonirə bı növbəti dərş e'lon bısoxtan.
- Şogirdhon nöiştəhon xıştanuna ve həmin mübodilə bısoxtənund, uşun nöiştəhon xıştənuna bıpeymundənund.
- Mə'lim sıxanhona bə lövhə bınöiştənund, şogirdhon nöiştəhon xıştanun bıpeymundənund.

Bə dutoyin səət dərş:

- ✓ 1.1.1., 1.1.2., 4.1.3. standarthonirə real soxtan bı nəzər gırıftə bəbiran.
- ✓ əz be güşdoştan mətni istifoda bəbiran;
- ✓ şogirdhon güşdoştə və xunda mətnhona bə məzmunhoni uyğun müqoyisə bısoxtənund. Bə şogirdhon bə ziro dora birə vərəq kor ımbı təqdim soxtan:

<i>Xunda mətn (də)</i>	<i>Güşdoştə mətn(də)</i>

- ✓ Şogirdhon ve mövzu əloqədor təqdimot h'özır bısoxtənund.

Bə şogirdhon bə h'əqq ye kəşfi inşə, yoxud təqdimot h'özır soxtan vese be xuna tapşırıq ımbı doran.

Qiyətdorana bərdan bə diqqət birəniyi.

Dərs

9

Bijlə Summativ Qiymətdoran

Mə'lim səviyyə sınıf və şogirdhona, bı məh'əl tədris fəsil bı cö rasundə tələbhon standarthon bı nəzər ve vəyftan nümune BSQ h'özır soxtan.

Bı əvvəlin fəsilhon əz dora birə nümunəhon ımbı istifoda soxtan.

III FƏSİL

Xub çiyi, xərob çiyi?

1. Dohi Üzeyir
2. Əz təhnöyə dəst
səs nə mıdəro
3. Xeyirxohi
4. BSQ
5. Pəşmuni
6. Yaşar
7. Nə minum rəncidə əz man.
8. Nöyriz
9. BSQ

Dərs 1 Dohi Üzeyir

1
Dohi Üzeyir

Bıxostanum ki,
beşmun bı h'əqq
ye dohiyə şəxsi
mə'lumot tum.

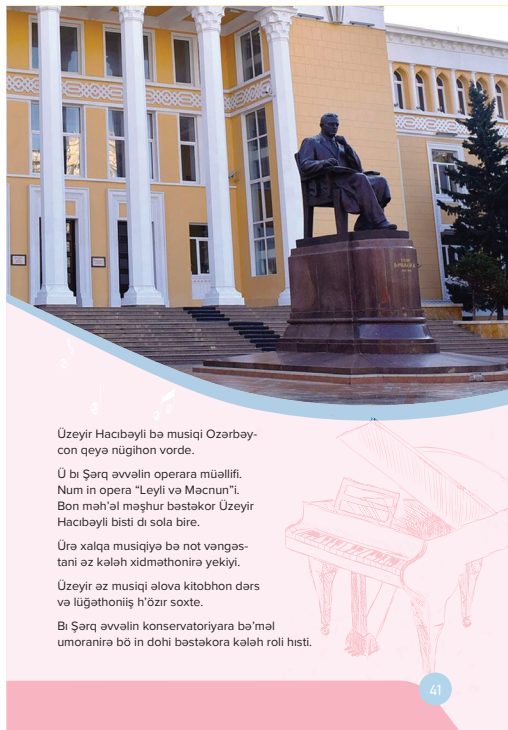
*In Üzeyir Hacıbəyli. Ü bı Ağcabədi
əz mö bire, ba Şuşa kələh bire. Möyi
bə biyə Üzeyir bə musiqi həvəs vo-
gəh soxde.*

Haftola babirani biyə bastakor bı
tor və kamança ifo soxtə və muğ-
mot xunde.

Oli təhsil ustoranirə və vese ye dohi
bəstakori bı torix uftoranirə səbəbi
ürə küşş soxdani, əzmi, qətiyyəti, ba-
xıştani e'tibori birani.

Ü bə xeyli iste'dodi birə cavona bə təh-
sili moddi kumək ruşun dore.

40

Üzeyir Hacıbəyli bə musiqi Özbəy-
con qeyə nügihon vorde.

Ü bı Şərq əvvəlin operara müəllifi.
Num in opera "Leyli və Məcnun".
Bon məh'əl məşhur bəstakor Üzeyir
Hacıbəyli bisti di sola bire.

Ürə xalqə musiqiyə bə not vengə-
tani əz kələh xidməthonirə yekiyl.

Üzeyir əz musiqi əlovə kitobhon dərs
və lüğəthoniş h'özir soxtə.

Bı Şərq əvvəlin konservatoriyara bə'məl
umoranirə bö in dohi bəstakora kələh roli hısti.

41

Standarthon: 1.1.2., 2.1.1., 3.2.1., 3.2.6.

Nəticəhon təlim:

Güşdoşta fikirhona təhlil bısoxtan.

Xundahon xıştana izoh bısoxtan.

Mətnə baxundan.

Əsos h'issəhon mətnə cürö bısoxtan.

Forme kor: kollektiv, fərdi

Üsul kor: suol-cavob, qeydhon və vəyıftan xundan, klaster

Gedişot dərs

1-min pö. Mə'lim əvvəl III fəsilə bə h'əqq ümumi məzmuni və girəştəniyə mətnhoni bə şogird məlumot bıdoran. Bə'də bə şogirdhon suol bıdoran "Ve fikirışmun, xub çiyi, xərob çiyi?" Be əzənin əz assosiasiyahon sıxan üsuli mudunı istifoda soxtan. Cavobhon şogirdhon bə lövhə qeyd və müzokirə bəbiran. Şogirdhon güftirə fikirhon xıştanuna bı ye soda şəkili əsosirə ruşun bıdorənund.

İn tapşırığa bı vərəqhon koriş ımbı bə şogirdhon təqdim soxtan. Bə ziro dora birə əz forme cədvəl ımbı istifoda soxtan:

<i>Xub çiyi?</i>	<i>Xərob çiyi?</i>

Tapşırığa ve cıfthon forme kor ve istifoda soxtan və 5 dəyqə ve vaxt doran icro soxtana təmin bəbiran.

Dora müddət varasta bə'də cavobhon şogirdhon müzokirə bəbiran və ümumi cəhəthon bə mingəh bıdərmoran.

2-toyin pö Bə şogirdhon “Üzeyir Hacıbəyli kiyi?”, “Ürə bə h'əqqi komin mə'lumothonişmun hısti?” suolhoni dora bəbiran. Be əzənin əz klaster, yoxud anlayış dərordan üsulhoni ımbı istifoda soxtan.

3-toyin pö “Dohi Üzeyir” mətni xunda bəbiran. Mətnə xundan prosesi *qeydhon* ve *vəyiftan xundan* üsuli ve istifoda soxtan təşkil soxta bəbiran. Bə şogirdhon in üsul xundan izoh soxta bəbiran: şogirdhon mühüm h'isob soxta fakthona qeyd bısoxtənund. Şogirdhon qeydhon xıştanuna bı dərs kitobi ve odi siyəh qələm qeyd bısoxtənund, yoxud mətn bı vərəqhon kor bə şogirdhon təqdim bəbiran və bə'də şogirdhoniş həmin qeydhona bıbirdənund. Mətnə ven üsul xundan əz ve cıfthon kor üsuli ve istifoda soxtan bərdə bəbiran.

4-toyin pö. Bə cavobhon şogirdhon güş bidoştəhund və bə'də müzokirə bısəxtəhund.

5-toyin pö. Bə 40-41-min səhifəhon dərş kitobi dora materialhona ve ruyi kor bərdə bəbiran, şogirdhon sıxanhona baxundəhund, ve izohhon oşino bəbirəhund və əlovahon xıştanuna bısəxtəhund. Əsos məqsəd bı şogirdhon müsbət keyfiyyəthona bə forma vəngəstani.

6-toyin pö. “Veşmun əz in xüsusiyyəthon komini hısti, komini nısti? Əz h'əyotışmun nümunəhon biyornind və fikirişmuna əsosirə ruşun tind” tapşırığrə ve ruyi kor təşkil bəbiran.

7-toyin pö. Numi “Xeyirxoh insonhon” birə təqdimot h'özır soxtan, yoxud inşə nöiştana ımbı tapşırıq doran.

8-toyin pö. Qiymətdoram nəticəhon təlimə bı nəzər ve vəyiftan girərunda bəbiran.

2 Əz təhnöyə dəst səs nə midəro

Əz təhnöyə dəst səs nə midəro

1. Şünöyistə "Şir və duto gö" mətnirə bı əsosi bə suolhon cavob tınd.

- 1 Şir bə ançı göhona dunust cürə soxtan?
- 2 Göhona mahv biranira sababı çı bı?
- 3 Bı mətn əsos fikir çiyi?

2. Mətnə və düz tələffüz xunind.

Ye ruz ye ohilə mərdi kükhon xıştana qiyə za. Ü hafto çubuğa bitan həm bast, bə'də beşun do və güfti:

– Yə vinum in çubuğhona san dunind xırd soxtan?

Hər gedeyi xeyli küşş soxt. Ammo dəste çubuğhona na dunust xırd soxtan.

44

« Ve fikrışmun, piyar bə öylodhon xıştan çı san güyü? Ü çı maslah'ət san tı? »

Ohilə mard dəste çubuğa vokard, çubuğhona bə gedahon do və kinin güfti:

– Yə izim zihrişmuna ruşun tind vinum.

Gedahona hər kiye ye çubuği vayıft və ve hosindiyi xırd soxt.

Uşun xəbər vayıftund:

– Dədə, tı ven çı bixostan biri güyü?

Piyərişun güfti:

– Mənə balahonman, şoyəd işmun ...

45

Standarthon: 1.1.1., 1.1.2., 2.1.1., 3.2.1., 3.2.5.

Nəticəhon təlim:

Güşdoşta fikirhona müqoyisə bısoxtan.

Güşdoşta fikirhona şərh bısoxtan.

Şinirəhon və xundahon xıştana müqoyisə bısoxtan.

Mətnə baxundan.

Bı mətn birə əsos fikirə müəyyən bısoxtan.

Forme kor: kollektiv, fərdi

Üsul kor: müzokirə, və rolhon xundan

Gedişot dərs

1-min pö.

Dərs xunara tapşırıqhonirə və peymundan ımbı əz sər dəhiştan. Bə nöıştəhon şogirdhon münosibət ifoda bəbiran, Ve mətn "Dohi Üzeyir" əloqədor kütöhə soul-cavob bərdə bəbiran, və nügə dərs be əloqa bə'məl vordan "Əz mətn komın

müsbət keyfiyyəthə vaxtınd?” sualı bə şogirdhən dora bəbirən, cavobhən ümumi soxta bəbirən.

2-toyin pö “Şir və gö” mətni bə şogirdhən güşdoştə bəbirən.

Mətn bə güşdoştən

Duto gö bı. Şir bıxostən bı ki, uşuna gırı xorı. Ammo ve hiç rahi na bıstan bı beşun nəzdik umoran. Şir ye qoş fikir soxta bədə uşuna əz həmin cürö soxtan qərorirə qəbül bısoxtan. Göhona bı yeki nəzdik bəbirən, bə həmin gö kələh və yoşıl güvözənihən və'd bısoxtan.

Nəhoyət, bə xoste xıştən noil bəbirən. Uşuna ve hiyleyi əz həmin cürö bısoxtan, bə'də hə dutoyışuna porça-porça bısoxtan, bıxordan.

Lozım boşı, mətnə dı rah ımbı xunda soxtan. Şogirdhən bı əsos güşdoştən mətni bə suolhən cavob bıdərənund. Suolhən bə 42-toyin səhifə dərs kitabı dora bəbirən.

3-toyin pö “Əz təhnöyə dəst səs nə mıdərə” mətni xunda bəbirən. Əz üsul və rolhən xundan istifadə soxtan tövsiyə bəbirən.

Mətnə bə tamom soxtan axırın cümlə

Əgər işmunış vese əzin çubuqhən bı ya cö boşınd, yəni bə areyişmun vəhdət boşı, hiç kəş na mudunı beşmun qolib umoran. Əgər əz həmin cürö boşınd, bə areyişmun vəhdət na boşı, san zü məhv boşınd.

Oxırın cümlərə bə müəyyən soxtan və cıfthən kor ımbı istifadə soxtan 5 dəyqə vaxt bə əzənin kifoyəti. İn bı şogirdhən cəldi və bı kəmə müddət mümkün cavobhona müəyyən soxtan bacarığı bə forma mudunı vəngəstən.

4-toyin pö. **Ve ru** 1-7-ci tapşırıqhon kor təşkil bəbiran. Fikirhona ümumi be soxtan bə şogirdhon ve suol “Əz mətn komin tərbiyəvi xüsusiyyəthona vomıxtind?” mürociət soxta bəbiran.

5-toyin pö. **Ve ru** 8-toyin tapşırıq kor bərdə bəbiran. Tapşırıq bı fərdi şəkil bı cö rasunda bəbiran.

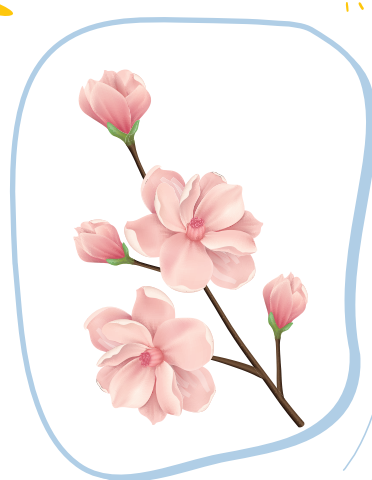
8. “Vokərdan” feilrə bə müxtəlif mə’nöhon bə cümlə kor fitind.

*dərə roho
soxtan*

*ye saxt birə çirə
qapağirə vəyıf dan*

gül vordan

6-toyin pö. 9-toyin tapşırıq ve cıfthon icro bəbiran. Güşdoştan və xundan mətnhoni müqoyisə bəbiran.

7-toyin pö. **Be xuna** şogirdhona bə səviyyəyi uyğun ve mövzu əloqədor müxtəlif tapşırıqhon dora bəbiran:

- ✓ Ve ideye vəhdət əloqədən pıyərünə sıxanhonırə kürə soxtan;
- ✓ Ve mövzu əloqədən inşə nöıştan;
- ✓ rəsmə təsvir soxtan və s.

8-toyin pö. Bə nəticəhon təlim uyğun qiymətdoran bərdə bəbiran.

Xeyirxohi

Ye mərd və kinor dəryo biraftan bı. Bı yərək çımı bə ye e'li voxorist. Ü az xori ye çiyi vayıftan və bə dəryo başundan bı. Mərd nəzdik babirani di ki, sohil dəryo və bijla bolıghon puri. Yaqın ki, səböh'e kiloki uşuna bə sohil dərorda bı. E'liş in bolıghona yeki-yeki bə dəryo başundan bı. Ammo h'əmmə ven bolıghon pur bira bı. İnə bədıranı mərd bə e'l güfti:

– İn bolıghona bə dəryo bəş başundani?
E'l cavob do:
– Səboh'-səboh' zıhrına lapar uşuna bə xışki gunde. İzım dəryo sokiti. Şoyad uşuna bə dəryo na şunum, bolıghon san min.

48

Mərd güfti:
– Ya bə ətrof dənış! Bərə və milyonhoni bolıq histi. Tıra ə'ziyyətti hiç çıra na san əvəz sozi.
E'l ləmist, əz xori avoz ye bolıqı vayıft və kinin güfti:
– Na, və mənə ə'ziyyətmən bə əzanin bolıq hər çiyi san ye cür sozi. Bə'də bijla bolıq bə dəryo şund.

1. İn fikirhona komini qələti?
A) Bijla e'l əz mərd diyə düz hərəkət bısoxtan.
B) E'l cünluhona xilos bısoxtan.
C) Mərd və e'l bı ye cö bolıghona bə dəryo başundan.
D) E'l əz kor xıştan zövq bastoran.

2. Bə mətn əsosən cədvələ tamom sozind. Bı hər duto obraz müşohida soxta cəhəthəna nōışind.

Mərd	Bijla e'l

3. Bı mətn əsos fikir komini? Ve vosite mətnə komin müs-bat xüsusiyyət təbliğ soxta bə biran?

4. Xeyirxohi obraza və vasitəyi təbliğ soxta bə biran?

a. mard b. e'l

5. Mənə və ə'ziyyətmən bə əzanin bolıq hər çiyi san ye cür sozi. bəfani bijla e'l çıra bı nazar gırışta bı?

A) Bolıghona xilos birani
B) Bolıghona bə dəryo şundani
C) Mirdə bolıghona bı dəryo zində birani

49

Standarthon: 2.1.2., 3.1.2., 3.2.3., 3.2.5.

Nəticəhon təlim:

Ve mövzu əloqədər dialoq dırışt bısoxtan.

Bı mətn birə mə'nöyi qe birə sıxanhona cürö bısoxtan.

Mətnə bədii biranirə bıstan.

Əsos fikir mətnə müəyyən bısoxtan və əlovahon bıdoran.

Forme kor: kollektiv, fərdi

Üsul kor: müzokirə, klaster

Gedişot dərs

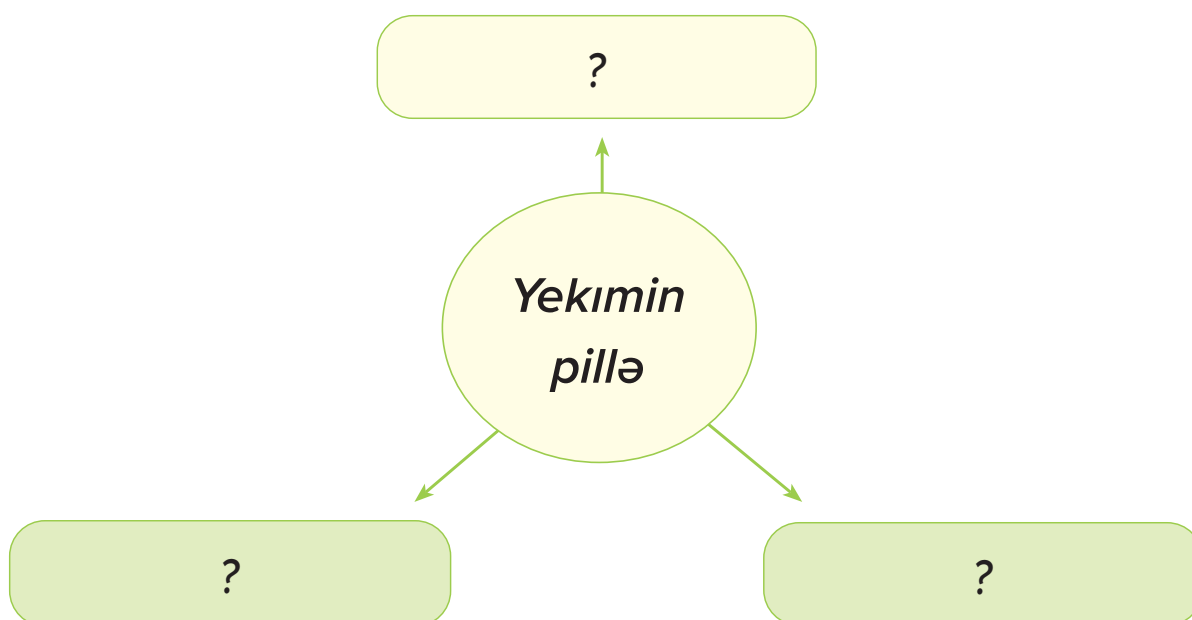
1-min pö.

Dərs bə xuna birə tapşırıqhona və peymundani əz sər dəhiştan. Bə cavobhon şogirdhon güşdoşta bəbiran və ümumi soxta bəbiran, bə nügə dərə bəgirəştəund.

Ve mətn **“Əz təhnöyə dəst səs nə mıdərə” əloqədor kütöhə** sırqi-suol bərdə bəbiran, ve nügə dər be əloqə bə’məl vordan bə şogirdhon suol dora bəbiran: “Əz mətn komin komin müsbət keyfiyyəthona vomıxtınd?”

Cavobhon şogirdhon bə lövhə qeyd soxta bəbiran. Düzgün cavobhon qeyd birə bə’də, be şogirdhon fikirhon xıştanuna sübut be soxtan şəroit bəməl uvordənund.

2-toyin pö Mə’lim ve üsul klaster, yoxud assosiasiya sıxan ve istifoda soxtan bə şogirdhon “Xeyirxohi çiği?” suolirə ımbı doran.

5 dəyqərə bə ərzi bə cavobhon güşdoşta bəbiran və bə’də bə xundan mətn ımbı girəştan. Bı nohra müddət klasterə pur soxtan bı şogirdhon bə problem ve sürəti və cəld münosibət ru.un doran bacarığirə bə forma ımbı vəngəstan.

3-toyin pö Mətnə xundani təşkil bəbiran. Mə’lim bə planirə tərtib soxta dərş xıştan uyğun xundana vese ve proqnoz , ve rolhon, ve səs, səs nəbirə, ve suol doran növhoni mudunı istifoda soxtan. Əz cürö soxta üsul ve istifoda soxtan mətn xunda bəbiran. Ve proqnoz və rolhon xundan üsulhonirə istifoda soxtan be əzənin mətn effektiv. Mətnə bədii mətn biranirə əz tərəf şogirdhon müəyyən soxtan bə diqqətışun birəniyi.

4-toyin pö Əz xundan bə’də məzmunə be xıştanin soxtan ve ru suolhon məzmun və tapşırıqhon lüğət kor bərdə bəbiran. Tapşırıqhona bı əsos mə’limə cürösoxtani ve vosite kollektiv, bijlə qruphon , yoxud cıfthon h’əll ımbı soxtan.

2-toyin tapşırığa ve vosite cıfthon bərdan tövsiyə bəbiran. Bı dərş kitobi birə cədvəl vese vərəq kor bə şogirdhon təqdim mudunı biran.

Vərəq kor

Bə mətn əsasən cədvələ tamom sozind. Bı hər duto obraz müşohidə soxta xüsusiyyəthona nöişind.

Mərd	Bijlə e'l

Cədvələ be tamom soxtan bə cıfthon təlimot dora bəbiran:

- ✓ mətn ve diqqəti xunda bəbiran;
- ✓ bə cümləhon və hərəkəthon mərdə və e'lə diqqət rasunda bəbiran;
- ✓ beşun əsasən xüsusiyyəthon müəyyən soxta bəbiran.

5-toyin pö Ve ru 8-toyin tapşırıq kor təşkil bəbiran, bı məhəl müzokirəhon bə şogirdhon “Şəkilə bəyən soxtind?”, *Be ançıl?*, *Əgər işmun ve xeyirxohi əloqədor rəsm kəşind*, *əz komin elementhon istifoda minind?* suolhonirə ımbı doran.

6-toyin pö Bı mövzu “Xilos cunluhon xilos təbiəti” müzokirə təşkil bəbiran. Müzokirərə ve kollektiv, yoxud sınıfə bə 2 qrup ve poy soxtan ımbı təşkil soxtan. Müzokirərə be bərdan bı dərs kitobu plan (səh. 149) dora bire. Şogirdhon fikirhon xıştanuna ve şohidi birə, dunustahon, yoxud xunda hodisəhon izoh bısoxtənund.

7-toyin pö 10-toyin tapşırıq bı sınıf icro bəbiran. Ye çanto şogird bı lövhə, digərhone bı dəftərhon xıştanun kor bısoxtənund.

Be xuna in tapşırıqhon dora bəbiran:

- ✓ 11-toyin tapşırıq;
- ✓ Məzmun mətnə vomıxtan;
- ✓ Cədvələ tamom soxtan

Mətnhona bə məzmunu uyğun müqoyisə sozind;

Mətnhon	“Dohi Üzeyir”	“Əz təhnöyə dəst səs nə mıdəro”	“Xeyirxohi”
Xünö cəhəthon			
Fərq cəhətho			

✓ Bı mövzu “Xeyirxohi çiyi?” inşa nöıştan;

✓ Bı mövzu “Xeyirxoh insonhon” be divor qəzet h’özır soxtan və s.

8-toyin pö

Qiymətdoran **nəticəhon** təlim bı nəzər ve vəyıftan bərdə bəbiran.

Bijlə Summativ Qiymətdoran

Bə mə'limhon be BSQ h'özır soxtan təlimot:

✓ Mətn cürö soxta bəbiran, bı əsos mətn əz voz və basta suolhon iborət 15 test tərtib bəbiran:

- Bı mətn birə əsos fikirə müəyyən soxtan;
- Sıxan düzgün nöıştan;
- Sıxana düzgün tələffüz soxtan;
- Bı əsos fikir uyğun piyəruna sıxana müəyyən soxtan,
- Ve məzmun mətn əloqədor suolhon;

Əgər obrazhon hısti, uşuna müqoyiseyi və s. Suolhona h'özır soxtan bı diqqət doşta bəbiran.

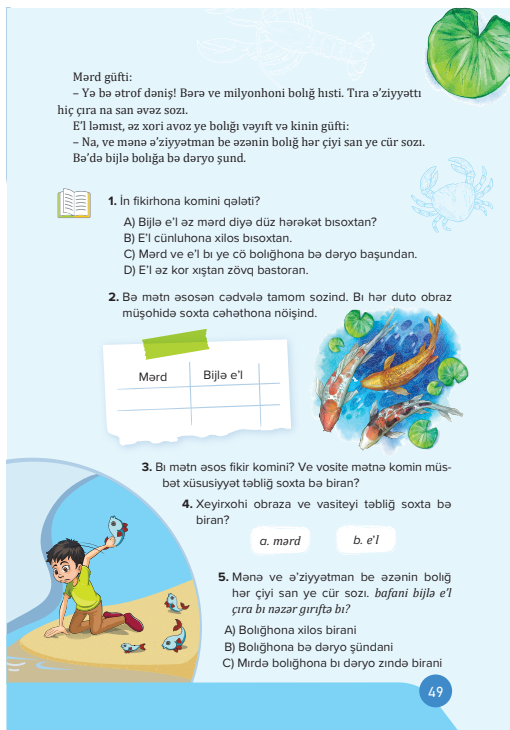

Xeyirxohi

Ye mərd və kinor dəryə biraftan bı. Bı yərək çımı bə ye e'li voxorist. Ü az xori ye çiylə vayıftan və bə dəryə başundan bı. Mərd nəzdik bəbirəni di ki, sohil dəryə və bijlə bolıqon puri. Yaqın ki, səböh'a kiloki uşuna bə sohil dərerdə bı. E'liş in bolıqhona yeki-yeki bə dəryə başundan bı. Ammo h'əmmə ven bolıqon pur bira bı. İnə bədirəni mərd bə e'l güfti:

– İn bolıqhona bə dəryə bəş başundani?
E'l cavob do:
– Səboh'-səboh' zıhrına lapar uşuna bə xışki şunde. İzm dəryə sokiti. Şoyəd uşuna bə dəryə na şunum, bolıqon san miri.

48

Mərd güfti:
– Ya bə ətrof daniş! Bəra və milyonhoni bolıq histi. Tıra ə'ziyyatı hiç çıra na san avəz sozi.
E'l ləmist, az xori avəz ye bolıqı vayıft və kinin güfti:
– Na, və mənə ə'ziyyatman bə əzanin bolıq hər çiylə san ye cür sozi. Bə'də bijlə bolıq bə dəryə şund.

1. İn fikirhona komini qələti?
A) Bijlə e'l əz mərd diyə düz hərəkət bəsoxtan?
B) E'l cünüluhona xilos bəsoxtan.
C) Mərd və e'l bı ye cö bolıqhona bə dəryə başundan.
D) E'l əz kor xıştan zövq bastoran.

2. Bə mətn əsosan cədvələ tamom sozind. Bı hər duto obraz müşohida soxta cəhathona nöşind.

Mərd	Bijlə e'l

3. Bı mətn əsos fikir komini? Ve vosite mətnə komin müsbat xüsusiyyət təbliğ soxta bə biran?

4. Xeyirxohi obraza və vasitəyi təbliğ soxta bə biran?
a. mərd b. e'l

5. Mənə və ə'ziyyatman bə əzanin bolıq hər çiylə san ye cür sozi. bəfani bijlə e'l çıra bı nazar gırıfta bı?
A) Bolıqhona xilos birani
B) Bolıqhona bə dəryə şundani
C) Mirdə bolıqhona bı dəryə zində birani

49

Mə'lim əz əvvəlin nümunəhon dərs və istifoda soxtan “Pəşmuni”, “Yaşar”, “Mənə möman”, “Nöyriz” mətnhonirə bə plan və vəngəstan həzir imbi soxtan.

Be mətn “Pəşmuni” 2.1.1, 3.1.1., 3.2.1., 3.2.4., 4.1.3. standarthonirə;

Bı mətn “Yaşar” 1.1.1., 1.1.2., 2.1.1., 3.2.2., 4.1.1. standarthonirə;

Yaşar mətni üçün dinləmə materialı:

“H'irmət bəfani bə insonhon və h'irməti nəzdik biran, h'əmmeyi sıxan soxtan hüquqirə dərk soxtan bı sər bəfdorənund. Şoyəd ye ödəminə və fikiri rozi nıstind, münosibətişmuna bən mədəni ruşun tind. Hiç kəsə fikiri rə bı lağ nohran na imbi. Lozım bəbirəni bə güzəşt san duni raftan.”

Be tədris şeir “Mənə möman” 1.1.2., 3.1.2., 3.2.5., 4.1.3. standarthonirə;

Bı mətn “Nöyrız” 2.1.2., 3.1.1., 3.1.2., 3.2.4., 4.1.2., 4.1.3 standarthonirə real soxtan tövsiyə bəbiran.

Be mətn “Yaşar” güşdoştan mətni:

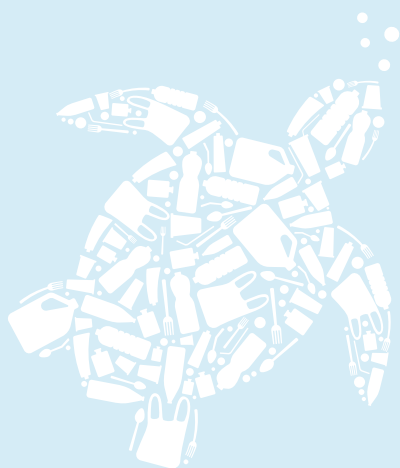
H’irmət bafani bə insonhon ve hirməti nəzdik biran, uşuna sıxan soxtan h’üquqirə biranirə dərk soxtan bı sər baftorənim. Ve fikir ye ödəmini rozi nə bəbirəni ben bı mədəni şəkil münosibət ruşun doran lozımı. Hiç kəsə fikirirə na ımbı bə "lağ" nohran. Cöyi umorəni bə güzəşt raftan lozımı.

Bə h’əmmeyi hirmət soxta və be xıştan h’irmət bə dəst vorda inson dunustəniyi :

- ◆ “Firmöyind”, “Baxşind”, “Əgər zəhmət na ımbı”, “Üzr bıxostənum”, “Minnət-dorum” və s. ifodəhona bə zuhun vese vərdis birəniyi;
- ◆ Fikir xıştana əsosirə ruşun dorəni, əz əsosi nə birə fikir kənor birəniyi;
- ◆ “İn mənə şəxsi fikirməni”, “İn ürə şəxsi fikiri”, “Hər kəsə fikir xıştana güftiran h’əqqi hısti” və s. fikirhon vese normal qəbül birəniyi.

Mə’lim bı oxır III fəsil bə şogirdhon müsbət keyfiyyəthon (xeyirxohi, düsti bısoxtəni sədoqət, küməksoxtan həvəsi, vəhdət, mərhəmət, bə kələhhon və bijləho h’irmət və s.) tərbiyə birəni, şogirdhona əz mətnhon düzgün nəticə bə dərordan noil birəniyi. Bı şogirdhon müqoyisə soxtan, şərh soxtan, nağıl soxtan, bədii və elmi mətnhona fərq soxtan, düzgün tələffüz, düzgün nöiştan bacarıqhonirə bə forma vəngəstan vocibə məsələhoni.

Bı III fəsil yekun bızərəni fikirhona be ümumi soxtan bə şogirdhon bı əsos bə ziro dora forma vərəqhon kor ımbı doran:

IV fəsil

Yoşıla dünyomun

1. Dorhon be ançı kələh bəbiran?
2. Fəsilhon
3. Öüyi nə birə boğça
4. Bə gülhon dəst zəran qadağani
5. Plastik şundənihon

IV fəsil bə müh'ofize təbiət həsr bire. Şogirdhon mətnhona baxundəni soda müzokirəhon və təhlilhon bəbərdan, təbiətə yelig birana rahhonirə müəyyən bəsoxtənund.

Əvvəlin dərs IV fəsil “Dorhon be ançı kələh bəbirənd?” mətniyi. Şogirdhon, əvvəl, ve suolhon “Təbiət çiyi?”, “Təbiət əz çı iborəti?” bə müzokirə cəlb bəbirənund. Əz ü bədə güşdoştan və xundan mətnhonrə ve ruyi kor bəsoxtənund. Şogirdhon güşdoştahon xıştanuna ve xundahon xıştanun müqoyisə bəsoxtənund, ve ru məzmun mətn və tərkib lüğət be kor bərdan tapşırıqhona icro bəsoxtənund.

Be “Dorhon be ançı kələh bəbirənund?” mətni güşdoştan materialı:

Dorhon bə təbiət xüsusi gözəli bədorənund. Uşun püşö atmosferə kəh'in bəbirana bastorənund. Həmişə atmosferə əz qaz karbon təmiz bəsoxtan və ve oksigen zəngin bəsoxtənund. Ye dori bı ərz ye sol təxminən 120 kiloqram oksigen roho bəboran.

Bə təbiət xeyir dorhon qeyi. Ü, püşö kiloka və kəmıstan xoka bastoran. Əz dorhon koğəz bastorənund, be xuna duxtan istifoda bəbiran.

Be nöiştan birə tapşırıqhon be inkişof məntiqi və tənqidi təfəkkür şogirdhon kümək bəsoxtan.

Bı mətn “Fəsilhon” sola əz fəsilhoni, əz gözəlihon fəsilhon söhbət voz umoran. Ü, məntiq şogirdhona be peymundan əhəmiyyəti birə ye mətni. Mətnhon “Öüyi nə birə boğça”, “Bə gülhon dəst zəran qadağani” gözəlihon təbiətə be yelig biran, bə qeyquşun be mundan və s. fikirhon qe vocibi.

Be mətn “Dorhon be ançı kələh bəbirənund?” (2 sə'ət) 1.1.1., 1.1.2., 2.1.1., 3.2.1., 3.2.5., 3.2.6.; be mətn “Fəsilhon” 2.1.2., 3.1.2., 3.2.3., 3.2.5.; be mətn “Öüyi nə birə boğça” 2.1.1, 3.1.1., 3.2.1., 3.2.4., 4.1.3.; be mətn “Bə gülhon dəst zəran qadağani” 3.1.1., 3.2.3., 3.2.4., 4.1.3.; be mətn “Plastik şundənihon” 1.1.2., 3.1.2., 3.2.5., 4.1.3. standarthonirə bə h'əyot be girərundan tövsiyə soxta bəbiran.

Buraxılış məlumatı

TAT DİLİ 3

*Ümumi təhsil müəssisələrinin 3-cü sinifləri üçün
Tat dili fənni üzrə dərsliyin (qrif nömrəsi: 2025-012)*

METODİK VƏSAİTİ

Tərtibçi heyət:

Müəlliflər: **Dadaş Əliyev**

Layihə rəhbəri **Samirə Bəktaş**

Buraxılışa məsul **Rafiq Kazimov**

Üz qabığının dizaynı **Ayaz Abdulzadə**

Dizayner və səhifələyici **Yeganə Rüstəmov**

Baş redaktor **Samirə Bəktaş**

Texniki direktor **Allahverdi Kərimov**

Nəşriyyat direktoru **Sevil İsmayılova**

© “Şərq-Qərb” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Müəlliflik hüquqları qorunur. Xüsusi icazə olmadan bu nəşri və yaxud onun hər hansı hissəsini yenidən çap etdirmək, surətini çıxarmaq, elektron informasiya vasitələri ilə yaymaq qanuna ziddir.

Hesab-nəşriyyat həcmi 9,1. Fiziki çap vərəqi 11. Formatı 57x82¹/₈.

Kəsimdən sonra ölçüsü: 195x275. Səhifə sayı 88.

Şriftin adı və ölçüsü: məktəb qarnituru 10-12. Ofset kağızı. Ofset çapı.

Sifariş.

Pulsuz. Bakı – 2025

Pulsuz